

نامه سرگشاده منتقدین سیاسی و مبارزان سابق رژیم پهلوی به رضا پهلوی

آقای رضا پهلوی

خانواده شما سابقه نداشته که به رای ملت توجهی کرده باشید. بیاد داریم که پدر بزرگتان به خواسته دولت فخریه انگلیس به سلطنت رسید و به تصمیم همان دولت از سلطنت خلع شده آمدنش به خواست ملت بود و نه رفتنش. پدرتان نیز در شهریور ۱۳۲۰ بنا به اراده و خواست متفقین که ایران را اشغال و در زیر سیطره خود داشتند به ملت ایران تحمیل کردند. پدر را برداشتند و پسر را جایگزین آن کردند بدون آنکه به خواست ملت اهمیتی داده باشند. در کودتای ننگین ۲۸ مرداد این جاسوس سیا (کرمیت روزولت) بود که تاج و تخت از دست رفته را به پدرتان بازگرداند و مورد تفقد شاهانه قرار گرفت.

بنابراین طبق اسناد مدارک متقن تاریخی، ملاحظه میکنید که در مدت ۵۷ سال حکومت استبدادی و آزادی کش پهلوی‌ها آنچه هیچگاه به حساب نیامدخواست و رای ملت بود.

من هم بر این اعتقادم که گناه پدر را بحساب فرزند نمیتوان گذاشت ولی بر این باورم اقرار به گناه از بار گناه می‌کاهد.

بقیه در صفحه ۴

انتظار داشتم روزی شمارادریک میزگرد تشکیل شده از گروههای سیاسی با عقاید و افکار و دیدگاههای مختلف به بحث و گفتگو می‌دیدم به امید آنکه در آن نشست پرده‌ها کنار زده و حقایق آشکار میگردد. گذشته مورد نقد و بررسی قرار می‌گرفت و با ارائه تصویری درست از ایران دیزور و امروز، برای فردای ایرانی آزادسرافراز، راهکاری پیشنهاد می‌شد تا ملت، آگاهانه به داوری می‌نشست و سره را از ناسره تشخیص میداد.

امروز بنام یک ایرانی که درد وطن دارد با شما سخن می‌گویم. شمایی که در تمام سخنرانیها و پیامها و مصاحبه‌های خود از آزادی و دموکراسی و احترام به حقوق و رای ملت سخن می‌گویید. البته جای بسی تحب و خوشبختی است که برای اولین بار صدای آزادی از خاندان پهلوی شنیده میشود. چون هرگز در

مصاحبه پناه مردم نیوز با علی خضریان

علی خضریان، نماینده مردم تهران، ری، شمیرانات، اسلامشهر و پردیس در مجلس در گفتگو با پایگاه خبری پناه مردم نیوز،

تولید در حوزه‌های مختلف کشاورزی و صنعت در اثر سیاست سرکوب قیمتی شدید و واردات بی‌رویه وزارت بازرگانی در مقابل کشور است. و متأسفانه دولت به جای انتخاب مسیر سخت اما درست تقویت تولید و کنترل تورم به دنبال راه آسان ولی غلط تشکیل وزارتخانه واردات است تا به صورت تصنی و از طریق واردات قیمت‌ها را پایین نگه دارد.

سخنگوی کمیسیون اصل نودم قانون اساسی در انتها با اشاره به مخالفت مرکز پژوهش‌های مجلس با لایحه تشکیل وزارت بازرگانی گفت: بررسی نهادهای کارشناسی، اندیشکده‌ها و مرکز پژوهش‌های مجلس نیز نشان می‌دهد این لایحه برخلاف قوانین و اسناد بالادستی در خصوص تقویت تولید و خودکفایی و همچنین یکپارچگی سیاست‌های صنعتی و کشاورزی تدوین شده و تشمت نهادی در تصمیم‌گیری زنجیره تولید و تامین را به دنبال خواهد داشت. لذا صراحتاً با تشکیل این وزارتخانه مخالف هستیم و امیدوارم سایر همکارانم در مجلس شورای اسلامی نیز با توجه به نظرات کارشناسی و منافع کشور و تولیدکنندگان به این لایحه رای مخالف دهند.

منبع: پایگاه خبری پناه مردم نیوز

ضمن ابراز مخالفت با کلیات لایحه دو فوریتی تشکیل وزارت بازرگانی گفت: این لایحه پاسخی نادرست از سوی دولت به مسئله گرانی کالاهاست که در صورت تصویب نه تنها مشکلی از مردم دوا نخواهد کرد، بلکه به دلیل ایجاد تشمت مدیریتی حوزه کشاورزی و صنعت و تمرکز بر واردات کالا، ضربات جبران ناپذیری به زنجیره تولید و تامین پایدار کالا خواهد زد.

خضریان ادامه داد: در حالی که براساس بند ۹ اصل ۴۳ قانون اساسی که صراحتاً به رشد تولیدات کشاورزی، دامی و صنعتی تا رسیدن به خودکفایی در نیازهای عمومی مردم اشاره شده است، با تشکیل وزارتتی که صرفاً بازار و واردات را در دست دارد و در عین حال هیچ مسئولیتی در قبال تولید ندارد، خودکفایی بر زمین مانده و عملاً این بند از قانون اساسی عقیم می‌شود. چرا که طبق تجربه سال‌های گذشته و طبق آمارهای رسمی اولویت این وزارتخانه در صورت تشکیل، واردات برای کنترل قیمت خواهد بود و توجهی به سیاست‌های تولیدی نخواهد شد. نماینده مردم تهران در مجلس با اشاره به تجربه‌های پیشین کشور در زمان وزارت بازرگانی گفت: دولت در حالی بر تشکیل مجدد وزارت بازرگانی تأکید می‌کند که تجربه تلخ دهه ۸۰ و زیان سنگین به بخش

سخن سردبیر

احزاب اپوزسیون درون حاکمیتی و چند وجهی نیاز مبرم حاکمیت برای دوام جمهوری اسلامی

تاریخچه احزاب اپوزسیون به بیان می‌آورد که احزاب اپوزیون به عنوان یک اتحاد از سال ۱۸۸۰ تا سال ۱۸۹۲ در ایران وجود داشت. این اتحاد به عنوان احزاب علم شناخته می‌شد و از مشترکین آن می‌توان به شاه، نخست وزیر، نخست وزیر اجتماعی، مشاوران شاه، نخست‌وزیر اقتصادی، وزیران و نمایندگان استان‌ها اشاره کرد.

این اتحاد قطعاً یکی از نمایندگی‌های مهم و بزرگ از دوران استانداردهای سابق از تاریخ ایران است. هدف و استراتژی‌های احزاب اپوزسیون هدف آنالین‌های نظامی و محیط زیست محیطی گسترده است.

با توجه به اهداف نوسانده‌ای از جمله افزایش نسبت سهم کشور در تجارت بین‌المللی، انعطاف‌پذیری اقتصادی و اجتماعی و توسعه استانداردهای ملی و بین‌المللی، احزاب اپوزیشن به سبک کسب و کاری رایج و صرفاً سیاسی و جهانی پیشنهاد می‌دهند.

تحولات احزاب اپوزسیون

تحولات احزاب اپوزیسیون در سال‌های اخیر یکی از مهم‌ترین تحولات در سطح انقلاب نظامی و سیاسی در ایران بوده است. تحولات این نوع به دلیل افزایش میزان شراکت در حیطه‌های فرهنگی، سیاسی، اقتصادی از طریق تشکیل احزاب جدید و فعال در حوزه انقلاب اقتصادی و سیاسی و همچنین نمایش توانایی‌های بزرگ نهادهای سیاسی و اقتصادی در ایران، در این زمینه انجام شده است.

ارتباط بین احزاب اپوزسیون و روحانیت

ارتباط بین احزاب اپوزیشن و روحانیت نشان دهنده یک پیوند بین سیاست و روحانیت است. برخی احزاب اپوزیشن به طور مشروط که نظریه‌ها و ایده‌های روحانی نظیر فلسفه و مذهب را به انجام آورند، در قالب اقدام‌های سیاسی اعمال می‌کنند. این احزاب با استفاده از ابزارهای روحانی نظیر اخلاق و دین، می‌توانند سیاست‌های بهتری برای اجرای اهداف خود تهیه کنند. نتایج آخرین رای احزاب اپوزیسیون نظرسنجی‌های مختلف موفق شدند.

در این رای، بیشترین تعداد آراء را حزب سیاسی دیموکراسی به خود اختصاص داد و به مناسبت این نتیجه، رئیس جمهوری بوسلواوین نیز آن را تصدیق کرد. عوامل مؤثر بر موفقیت احزاب اپوزیسیون عوامل مؤثر بر موفقیت احزاب اپوزیسیون با هدف استقلال و ارتقاء اقتصاد کشورهای اقتصاد سازمان ملل متحد از جمله مهم‌ترین مواردی است که باید بررسی و توجه شود. اولین چیزی که توجه به آن داده شود، یک رهبر پیشرو است که دارای اهداف مشخصی است و قادر است تا با عملکرد بهترین نتایج را برای احزاب اپوزیسیون ارائه دهد. همچنین، کارکنان متخصص و مجرب و سازمان‌های تشکیل دهنده احزاب اپوزیسیون باید به طور مناسب انتخاب شوند. همچنین، باید به عنوان عامل دیگر مواردی مانند راهبری، بودجه، برنامه‌های بازاریابی، امنیت، مدیریت سازمانی و توسعه برای بهبود احزاب اپوزیسیون و برخورداری از اهداف آن‌ها توجه کافی داشته باشد.

۱. چگونه احزاب اپوزیسیون به شکل مشخصی انتخاب می‌شوند؟ گونه احزاب اپوزیسیون به شکل مشخصی انتخاب می‌شوند، با استفاده از روش‌های مختلفی از جمله انتخاب رسمی، انتخاب دوباره و انتخاب به صورت آزاد. این روش‌های انتخاب احزاب اپوزیسیون به کمک گرفتن از ارزیابی از نظرات و نظریه‌های مختلف، ارزش‌های فردی و گروهی، تحلیلهای اجتماعی و اقتصادی و ارزیابی نهاد‌های انتخابی است.

۲. آیا احزاب اپوزیسیون در سطح کشوری یا بخشی تشکیل داده می‌شوند؟ یا احزاب اپوزیسیون، سطح کشوری یا بخشی از سازمان‌های سیاسی است که برای اعمال اصلاحات کلیدی و تحقق اهداف سیاسی وجود دارند، این احزاب معمولاً توسط افرادی که به سوی نظام سیاسی همان نظام سیاسی اعتقاد می‌دارند، تشکیل داده می‌شوند. این احزاب برای نهادن خودشان به نظام سیاسی مهم است و برای تعالی بشریت و تحقق اهداف سیاسی استفاده می‌شود.

۳. آیا احزاب اپوزیسیون به عنوان یک نهاد فرهنگی و سیاسی اعتبار دارند؟ یا احزاب اپوزیسیون نهادی فرهنگی و سیاسی است که در قالب یک مؤسسه مستقل و فعال اعتبار و محتوای سیاسی و فرهنگی در ایران را فراهم می‌کند. این نهاد به طور فعال در بحث‌های فرهنگی، سیاسی و اجتماعی موجود در ایران فعالیت می‌کند و همچنین نقش مهمی در توسعه و پیشرفت دموکراسی در ایران دارد.

لذا با توجه به اینکه نظام برای عبور از شرایطی متعدد دشوار نیازمند یک رقابت سالم سیاسی است که وجود چنین رقابتی را فقط و فقط می‌توان در وجود یک حزب و اپوزیسیونی منتقد حاکمیت که با اساس حاکمیت مشکل نداشته و به دنبال سرنگوی کل نظام نباشد؛ می‌توان جستجو کرد.

مثلاً نگاه اجمالی به پدیده انتخابات در ترکیه و حضور میلیونی مردم ترک در انتخابات گویای این مطلب است که دولت ترکیه این مطلب را به خوبی فهم نموده است که در صورت نبود حزب اپوزیسیون که با ساختار حاکمیت مشکل ندارد بلکه با دولت در رقابت است می‌تواند امنیت ملی و پایداری نظام ترکیه و کشور ترکیه را در دراز مدت بیمه کند.

متأسفانه در ایران عزیزمان احزاب و جریانهای تنگ نظر و خبیس در انتخابات گذشته با اتخاذ تدابیری که نتیجه اش کاهش مشارکت مردم و نتیجه حداقلی شد ضربات جبران ناپذیر سیاسی و اقتصادی و اجتماعی بر نظام مردم وارد آوردند که برشمردن آیت‌به آیت اینگونه تصمیمات خبیسانه در آینده کشور و مردم و نظام را در سراسرایی سقوط و اضمحلال قرار خواهد داد.

تعریف تهدید و عوامل آن

تهدید مفهومی انتزاعی است که در هم تنیدگی عمیقی با مفهوم امنیت دارد. هر جا که موضوع امنیت مورد مذاقه قرار گیرد، حتماً از تهدید نیز سخن به میان می آید. درعین حال نمی توان از تهدید سخن گفت ولی امنیت و تأثیر آن را نادیده گرفت. مفهوم تهدید در نگرش سیستمی، عدم تعادل در سیستم بیان شده است. یعنی عاملی که اجازه نمی دهد سیستم به اهداف خویش برسد.

تعریف تهدید و عوامل آن

متغیرهایی که می توانند در ارزیابی تهدیدات مورد استفاده قرار گیرند

در تجزیه و تحلیل عوامل تهدید، ضرورت دارد به انگیزه تهدید، زمینه تهدید، هدف تهدید، نوع تهدید، منطقه تهدید، ابزارهای تهدید، مکانیسم تهدید، زمان تهدید، احتمال وقوع تهدید، احتمال موفقیت تهدید، اراده تهدید، تحمل تهدید و مدیریت تهدید توجه گردد تا با برنامه ریزی مناسب بتوان تهدید را به فرصت تبدیل نمود.

نامه سه نفر از سران جبهه ملی ایران به محمدرضا پهلوی در خرداد ۱۳۵۶

جهل و پنج سال پیش در چنین روزهایی نامه سه نفر از سران جبهه ملی ایران دکتر کریم سنجابی، دکتر شاپور بختیار و داریوش فروهر به محمدرضا شاه پهلوی منتشر گردید.

این نامه که با عنوان نامه «سه‌امضایی» نیز شناخته می‌شود در تاریخ ۲۲ خرداد ۱۳۵۶ نوشته شده است. معروف است که نگارش آن توسط مرحوم مهندس مهدی بازرگان انجام گرفته بود تا در چهارچوب یک کنش اعتراضی جمعی با امضای فعالین سیاسی - اجتماعی آن دوران به عنوان نامه سرگشاده به شاه منتشر گردد. استعلام از آقای مهندس محمد توسلی دبیرکل کنونی نهضت آزادی ایران که آن زمان از نزدیکان مهندس بازرگان و دقیقاً مطلع از فرآیند کاری این نامه می‌باشد نیز مؤید این مطلب است که «بله [این نامه] قرار بوده با امضای جمعی از فعالان ملی و مسلمان منتشر شود اما رهبران جبهه ملی با امضای ۵ نفر شامل سه نفر جبهه ملی و مهندس بازرگان و دکتر سحابی موافق بودند.» به علت شکل نگرفتن آن کنش اعتراضی عمومی در سطح وسیع از همین رو این نامه در نهایت تنها با نام و امضای سه نفر از سران جبهه ملی ایران منتشر گردید.

متن نامه با نام بردن از مشکلات گوناگون سیاسی - اقتصادی کشور در آن سال‌ها در آخرین سال دوران سیزده ساله نخست وزیری امیرعباس هویدا و پس از یکدست شدن کامل حاکمیت در قالب حزب واحد رستاخیز فضایی را ترسیم می‌کند.

مطالعه این نامه که خبر از آغازی بر پایان دوران زمامداری خودکامه محمدرضا پهلوی و پایان سلطنت ۲۵۰۰ ساله در میهن ما را رقم زد به‌ویژه به هر زمامدار مطلق‌العنان در هر نقطه از خاورمیانه و طرفداران تمامیت‌خواهی

و استبداد و هم‌چنین رضا پهلوی و طرفدارانش توصیه می‌شود؛ آنهایی که سعی می‌کنند با قلب تاریخ آن چنان وانمود می‌کنند که انگاری ایران پیش از انقلاب بهمن ۱۳۵۷ سوئیس بوده و در مسیر توسعه و پیشرفت و دموکراسی قرار داشته است.

متن نامه بدین شرح است:

پیشگاه اعلی حضرت همایون شاهنشاهی

فزاینده تنگناها و نابسامانی‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی کشور چنان دورنمای خطرناکی را در برابر دیدگان هر ایرانی قرار داده که امضاکنندگان زیر بنا بر وظیفه ملی و دینی در برابر خلق و خدا با توجه به اینکه در مقامات پارلمانی و قضائی و دولتی کشور کسی را که صاحب تشخیص و تصمیم بوده و مسئولیت و مأموریتی غیر از پیروی از «منویات ملوکانه» داشته باشد نمی‌شناسیم و در حالی که تمام امور مملکت از طریق صدور فرمان‌ها انجام می‌شود و انتخاب نمایندگان ملت و انشاء قوانین و تأسیس حزب و حتی انقلاب در کف اقتدار شخص اعلی حضرت قرار دارد که همه اختیارات و افتخارها و سپاس‌ها و بنابراین مسئولیت‌ها را منحصر و متوجه به خود فرموده‌اند، این مشروحه را علی‌رغم خطرات سنگین تقدیم حضور می‌نمائیم.

در زمانی مبادرت به چنین اقدامی می‌شود که مملکت از هر طرف در لبه‌های پرتگاه قرار گرفته، همه جریان‌ها به بن‌بست کشیده، نیازمندی‌های عمومی بخصوص خواروبار و مسکن با قیمت‌های تصاعدی بی‌نظیر دچار نایابی گشته، کشاورزی و دامداری رو به نیستی گذارده، صنایع نوپای ملی و نیروهای انسانی در بحران و تزلزل افتاده، تراز بازرگانی کشور و نابرابری صادرات و واردات وحشت‌آور گردیده،

نفت این میراث گران‌بهای خدادادی بشدت تذبذب شده، برنامه‌های عنوان شده اصلاح و انقلاب ناکام مانده و از همه بدتر نادیده گرفتن حقوق انسانی و آزادی‌های فردی و اجتماعی و نقض اصول قانون اساسی همراه با خشونت‌های پلیسی به حداکثر رسیده و رواج فساد و فحشا و تملق فضیلت بشری و اخلاق ملی را به تباهی کشانده‌است.

حاصل تمام این اوضاع، توأم با وعده‌ها و ادعاهای پایان‌ناپذیر و گزافه‌گویی‌ها و تبلیغات و تحمیل جشن‌ها و تظاهرات، نارضائی و نومیدی عمومی و ترک وطن و خروج سرمایه‌ها و عصیان نسل جوان شده که عاشقانه داوطلب زندان و شکنجه و مرگ می‌گردند و دست‌بکارهایی می‌زنند که دستگاه حاکمه آن‌را خرابکاری و خیانت و خود آنها فداکاری و شرافت می‌نامند.

این همه ناهنجاری در وضع زندگی ملی را ناگزیر باید مربوط به طرز مدیریت مملکت دانست، مدیریتی که بر خلاف نص صریح قانون اساسی و اعلامیه جهانی حقوق بشر جنبه فردی و استبدادی در آرایش نظام شاهنشاهی پیدا کرده‌است.

درحالی که «نظام شاهنشاهی» خود برداشتی کلی از نهاد اجتماعی حکومت در پهنه تاریخ ایران می‌باشد که با انقلاب مشروطیت دارای تعریف قانونی گردیده و در قانون اساسی و متمم آن حدود «حقوق سلطنت» بدون کوچک‌ترین ابهامی تعیین و «قوای مملکت ناشی از ملت» و «شخص پادشاه از مسئولیت مبری» شناخته شده‌است.

در روزگار کنونی و موقعیت جغرافیائی حساس کشور ما اداره امور چنان پیچیده گردیده که توفیق در آن تنها با استمداد از همکاری

صمیمانه تمام نیروهای مردم در محیطی آزاد و قانونی و با احترام به شخصیت انسان‌ها امکان‌پذیر می‌شود.

این مشروحه سرگشاده به مقامی تقدیم می‌گردد که چند سال پیش در دانشگاه هاروارد فرموده‌اند: «نتیجه تجاوز به آزادی‌های فردی و عدم توجه به احتیاجات روحی انسان‌ها ایجاد سرخوردگی است و افراد سرخورده راه منفی پیش می‌گیرند تا ارتباط خود را با همه مقررات و سنن اجتماعی قطع کنند و تنها وسیله رفع این سرخوردگی‌ها احترام به شخصیت و آزادی افراد و ایمان به این حقیقت است که انسان‌ها برده دولت نیستند و بلکه دولت خدمت‌گزار افراد مملکت است» و نیز به تازگی در مشهد مقدس اعلام فرموده‌اند: «رفع عیب به وسیله هفت‌تیر نمی‌شود و بلکه بوسیله جهاد اجتماعی می‌توان علیه فساد مبارزه کرد».

بنابراین تنها راه بازگشت و رشد ایمان و شخصیت فردی و همکاری ملی و خلاصی از تنگناها و دشواری‌هایی که آینده ایران را تهدید می‌کند ترک حکومت استبدادی، تمکین مطلق به اصول مشروطیت، احیای حقوق ملت، احترام واقعی به قانون اساسی و اعلامیه جهانی حقوق بشر، انصراف از حزب واحد، آزادی مطبوعات و اجتماعات، آزادی زندانیان و تبعید شدگان سیاسی و استقرار حکومتی است که متکی بر اکثریت نمایندگان منتخب از طرف ملت باشد و خود را بر طبق قانون اساسی مسئول اداره مملکت بداند.

۲۲ خرداد ماه ۱۳۵۶
دکتر کریم سنجابی، دکتر شاپور
بختیار، داریوش فروهر

خدا را با عظمت بشناس تا همه چیز را کوچک بینی

و جبروت، یک عالم علم و ملکوت، هنگامی که به قدرت‌های مخلوقات می‌نگرند همچون قطره‌ای در مقابل دریا و یا کمتر از آن در نظرشان جلوه می‌کند. به همین دلیل اگر بخواهیم در دنیا زهد پیشه کنیم و به مقامات مادی و ثروت‌ها و زرق و برق دنیا بی‌اعتنا باشیم باید سطح معرفت خود را نسبت به خداوند بالا ببریم که نتیجه قطعی عظمت خالق در نظر ما کوچک شدن مخلوقات است. اگر می‌بینیم امیرمؤمنان علی (علیه السلام) می‌فرماید: «وَاللَّهِ لَوْ أُعْطِيَ الْأَقَالِيمَ السَّبْعَةَ بِمَا تَحْتَ أَفْلَاقِهَا، عَلِيٌّ أَنْ أُعْصِيَ اللَّهُ فِي نَمْلَةٍ أَسْلُبُهَا جُلْبَ شَعِيرَةٍ مَا فَعَلْتُهُ؛ به خدا سوگند اگر اقلیم‌های هفت گانه جهان را (در گذشته تمام دنیا را به هفت بخش که هر کدام نام اقلیم داشت تقسیم می‌کردند) با آنچه در زیر افلاک قرار دارد به من بدهند که درباره مورچه‌ای ستم کنم و پوست جویی را از دهانش بیرون بکشم چنین کاری را نخواهم کرد». دلیل این کلام امام (علیه السلام) همین است که خدا را با عظمت فوق‌العاده‌ای شناخته و تمام دنیا در نظر او از پوست یک جو یا از برگ درختی که در دهان ملخی باشد کوچک تر جلوه می‌کند.

امام (علیه السلام) در این سخن حکیمانه اش رابطه نزدیکی را میان شناخت عظمت خداوند و کوچکی دنیا در نظر انسان بیان کرده، می‌فرماید: «عظمت آفریدگار نزد تو مخلوق را در چشمت کوچک می‌کند»؛ (عِظْمُ الْخَالِقِ عِنْدَكَ يُصَغِّرُ الْمَخْلُوقَ فِي عَيْنِكَ). امام (علیه السلام) در خطبه ۱۹۳ نیز آن را به عبارت دیگری بیان فرموده و آن را یکی از صفات برجسته پرهیزکاران می‌شمارد که خدا را به عظمت شناخته‌اند و ما سوی الله در نظرشان کوچک است. هرگاه انسان در دوران کودکی در خانهای زندگی می‌کرده که حوض کوچکی در آن وجود داشته چنانچه وقتی بزرگ می‌شود او را به کنار استخری ببرند، بسیار در نظرش جلوه می‌کند؛ ولی اگر در کنار دریا بزرگ شده باشد، هرگاه او را در کنار آن استخر ببرند در نظرش کوچک می‌آید. همچنین کسانی که در خانواده فقیری زندگی کرده‌اند هرگاه به ثروت مختصری برسند خود را بسیار غنی می‌بینند و به عکس اگر در خانواده ثروتمندی بزرگ شده باشند چنانچه به همان ثروت برسند آن را ناچیز می‌شمردند. بر همین اساس آنان که ذات پاک خداوند را با عظمت شناخته‌اند، یک عالم قدرت

ادامه نامه سرگشاده منتقدین سیاسی و مبارزان سابق رژیم پهلوی به رضا پهلوی

اگر روزی رضا پهلوی در تهران بخواهد از سلطنت کناره گیری کند، ما او را کنار گذاشته و از چنارهای خیابان پهلوی، رضا پهلوی دیگری می‌سازیم.

و خانم محترمتان بر این شعار پای بندند و از اکنون شمشیر ارتداد از رو بسته‌اند.

آقای عزیز، آیا با این گروه فاشیستی می‌خواهید دموکراسی و آزادی و رای ملت را بدست آورید؟! علت تمام نابسامانیها امروز در این است که همگان در اندیشه بد و بدتر هستند و از چاهی در می‌آیند و در چاه دیگری فرو می‌افتند. در حالی که باید ملت ایران در پی بهترین‌ها باشد که شایستگی آن را دارد از گذشته درس بیاموزد و آینده را بسازد. هیچ ملتی با رویکرد گذشته بجای نرسیده همه باید در کنار هم به جلوگام برداریم.

آقای رضا پهلوی، اگر به واقع درد وطن دارید و می‌خواهید ملتی را نجات دهید. ابتداء باید تمام عناوین که بشما نسبت می‌دهند به دور اندازید. دوران شاهی و شاهزادگی این الطاف به پایان رسیده است.

جوانانیکه امروز تحت تاثیر احساسات و بی اطلاعی گرداگرد شما قرار گرفته‌اند حکایت آن است که گوسفندان بچه گرگی در میان خود گرفته و آن را پرورش داده به امید آنکه در آینده او نجات دهنده آنان خواهد بود. چه بسیار بی‌خردی.

افرادی در جهان چون بزرگمردانی، همچون گاندی، نلسون ماندلا، دکتر محمد مصدق، جواهر لعل نهرو، نامشان جاودان می‌ماند که از خود گذشته و به مردم پیوسته و آزاداندیش باشند و جان برکف در کنار مردم خطرات را بجان خریده و در راه ملت گام بردارند.

پاینده ایران

۱۴ اسفندماه ۱۴۰۱ ۵ مارس ۲۰۲۳

منبع: jebhe.net

نویسنده: جمال درودی

زندانی چه میدانید؟ ملت رنج‌دیده مبارز ایران بیش از یکصد سال برای کسب آزادی مبارزه کرده و در این راه فراز و نشیب‌ها طی کرده و خونها داده است. مطمئن باشید به این آسانی و با در باغ سبز نشان دادن با رديگر بدام خاندان پهلوی نخواهند افتاد.

آقای رضا پهلوی، بیش از ۴۰ سال است هر روز چون بت اعیاری در نقشی ظاهر می‌شوید و هیچگاه چهره واقعی خود را نمایان نکرده اید. چندی پیش از ملت ایران و کالت خواستید که با دشمنان ایران وارد مذاکره شوید. بفرمائید در این مذاکرات چه دادید و چه گرفتید؟! در هر صورت موکلان شما حق دارند بدانند و آگاه شوند تا آنجایی که میتوان حدس زد در این مذاکرات شما از آنان خواستید که برای رسیدن به سلطنت یاری تان دهند ولی چه قول‌هایی در پشت پرده به آنها دادید.

سوال برانگیز است! به تازگی با ۸ نفر از فراریان میزگردی تشکیل دادید. خیلی مضحک است که آنان را رهبران ملت ایران بدانید و به تازگی آقای پرویز ثابتی، جنایتکار معروف به جمع شما اضافه شده، مثل اینکه به مشام‌شان بو کبابی رسیده که یک یک ساواکیها از سوراخهای خود بیرون آمده و بشما پیوسته‌اند. اگر امروز ملت بزرگ و فهیم ایران خون گریه کند جادار دکه در حال حاضر چنان در فقر فرهنگی، سیاسی و اجتماعی قرار گرفته‌اند که این افراد جایگزین بزرگمردانی چون ... بابک خرم‌دین، ستارخان، باقرخان ... قرار گیرند. البته در گذشته همچنین بود بعد از کودتای ۲۸ مرداد شعبان جعفری (بی‌مخ) و دارو دسته ارادل و اوباش گرد شاه قرار گرفتند و تاجبخش نامیده شدند.

آقای رضا پهلوی، آیا گوش شنوایی برای آنچه ذوب شدگان در ولایت پهلوی‌ها شده‌اند دارید؟ حتما ... آنها هزاران فرسنگ از شما جلوتر هستند بعنوان مثال می‌گویند: (شاهزاده که پس از مرگ پدرش شاه ایران شده، هر روزی که به ایران بازگردند باید ۲۰ سال با قدرت حکومت کند و کلیه مخالفین را قلع و قمع نماید) و دیگری

امروز شما چه بخواهید و چه نخواهید وارث اعمال و کردار و جنایت‌های ۵۷ سال حکومت استبدادی و وابسته خاندان خود هستید. لذا وظیفه دارید به ملت ایران پاسخ دهید.

متأسفانه هیچگاه از گذشته اظهار ندامت نکرده اید و همیشه در برابر این سوالات با سکوت اختیار کرده اید و یا با سفسطه از کنار آن گذشته اید و در مواردی آنها را توجیه کرده اید. درحالیکه باید قبل از هر حرکتی و جنبشی و ورود به صحنه سیاسی ایران حساب خود را از سوء پیشینه خاندانتان جدا میکردید و رسماً از ملت بزرگ و بخشنده ایران بخاطر اعمال و کردار ناشایست و اموال به سرقت برده پدرانانتان پوزش میخواستید.

آقای رضا پهلوی، همگان میدانند که شما بهمان شیوه گذشتگان خود عمل میکنید و برای رسیدن به خواسته‌های خود به هر عملی دست می‌زنید چنانکه امروز شاهد آنیم که شما ضمن حفظ وابستگی تاریخی پهلوی‌ها به بیگانگان طبق سنت خاندان با دشمنان ایران نشست و برخاست دارید و از آنان یاری میگیرید. و آنان را به اعمال توطئه و فشار بر ایران ترغیب میکنید.

شما امروز بعنوان یکی از مدافعان تحریم فشار حداکثری بر ملت ایران سعی میکنید بر موج ناراحتی و اعتراضات مردمی سوار شوید. شمائی که دیروز صدای مرگ بر شاه میلیون‌ها ایرانی در سراسر کشور را نشنیدید. امروز با صدای چند جوان ناامید و ناآگاه در چند نقطه ایران جوگیر شده و سعی میکنید رهبری شورش جدید را از آنسوی دنیا بدست گرفته و برای ملت فهیم و بزرگ ایران دستورالعمل صادر میکنید. شاید هنوز هم بر این باورید که جوانان ایران زمین حاضرند با خون خود فرس قرمز زیر قدم‌های شما بگسترانند. اگر چنین آمل و آرزو در خیال خود پرورانیده اید بدانید کاملاً در اشتباهید متأسفانه شما ملت ایران را نشناختید حق هم دارید. چون هرگز در میان مردم ایران نبودید شما از درد و رنج کارگر ایرانی، کشاورز ایرانی، جوان ایرانی ... چه میدانید؟! از زجر و شکنجه و شلاق و

ارائه خدمات امنیت سایبری به روزنامه

بخش فارسی فدراسیون بین‌المللی روزنامه‌نگاران با همکاری یک سازمان معتبر امنیت سایبری بین‌المللی، قصد دارد تا خدمات امنیت سایبری به روزنامه‌نگاران ساکن ایران ارائه کند. امروزه بیش از هر زمان دیگری روزنامه‌نگاران در معرض انواع خطرات در فضای مجازی هستند و از آنجایی که امنیت روزنامه‌نگاران یکی از اهداف فدراسیون بین‌المللی روزنامه‌نگاران است، در همین زمینه تلاش جدیدی آغاز شده است.

در راستای این همکاری روزنامه‌نگاران ایرانی می‌توانند از خدمات امنیت اینترنت مانند آموزش امنیت سایبری، حفاظت و ممیزی امنیت از سایت روزنامه‌نگاران، بررسی فایل‌های مشکوک ارسال شده به روزنامه‌نگاران و مواردی در خصوص امنیت دیجیتال روزنامه‌نگارانی که دارای نگرانی در خصوص امنیت حساب‌های کاربری خود هستند ارائه و از خدمات مشاوره این سازمان امنیت سایبری استفاده کنند.

همچنین در همین راستا و جهت امنیت سایبری به روزنامه‌نگاران خدمات جانبی‌ای جهت استفاده و حضور امن در اینترنت نیز ارائه می‌گردد.

این خدمات به روزنامه‌نگاران عضو در نهادهای صنفی روزنامه‌نگاران در ایران و شاغلین در رسانه‌های داخلی و روزنامه‌نگاران با حداقل سه سال سابقه کار تعلق می‌گیرد. علاقه‌مندان می‌توانند با ایمیل cybersecurity@ifj-farsi.org اکانت تلگرام بخش فارسی [@Ifj_farsi](https://t.me/Ifj_farsi) جهت دریافت اطلاعات بیشتر و دریافت خدمات تماس بگیرند.

منبع: کانال فدراسیون بین‌المللی روزنامه‌نگاران

آخرین وضعیت پرونده سانحه اتوبوس خبرنگاران

دریاچه ارومیه به آذربایجان غربی سفر کرده و پس از بازدید از دریاچه و تونل کانی سیب در هنگام بازگشت از یک جاده فرعی و غیر معمول، در اثر واژگونی اتوبوس جان باختند.

۲۱ خبرنگار دیگر نیز در این سانحه مصدوم شدند.

گفتنی است مرگ این دو خبرنگار واکنش‌های زیادی را از سوی اصحاب رسانه به دنبال داشت و بسیاری از خبرنگاران مصدوم شده ضمن انتقاد شدید از مسوولان خواستار پیگیری علت حادثه از سوی مراجع قضایی شدند.

در همان زمان آنتونی بلانگر، دبیرکل فدراسیون بین‌المللی روزنامه‌نگاران، ضمن ابراز همدردی با خانواده و همکاران ریحانه یاسینی و مهشاد کریمی در ارتباط با این حادثه گفت: «متأسفانه دو روزنامه‌نگار بالاترین هزینه را برای انجام کار خود پرداخته‌اند و ما به دلیل از دست دادن آن‌ها بسیار شوکه شده‌ایم.»

دبیرکل فدراسیون بین‌المللی روزنامه‌نگاران همچنین در ادامه از مقامات ایران خواست تا تحقیقات کاملی را در مورد واژگونی این اتوبوس و مرگ این دو خبرنگار انجام دهند.

منبع: کانال فدراسیون بین‌المللی روزنامه‌نگاران

وکیل پرونده خبرنگاران محیط زیستی، در حادثه واژگونی اتوبوس خبرنگاران در آذربایجان غربی که در تابستان سال ۱۴۰۰ رخ داد، از صدور کیفرخواست و تعیین شعبه رسیدگی به شکایات علیه برخی مسوولان سابق خبر داد.

بر اساس گزارش‌ها محمد داسمه، وکیل دادگستری در گفتگویی با خبرگزاری ایسنا، با بیان اینکه کیفرخواست مسوولان وقت محیط زیستی در ۱۸ اردیبهشت‌ماه سال جاری صادر شده اظهار داشت: «در خصوص اتهامات متهمان در ۷ خرداد ماه سال جاری از ناحیه دادسرای عمومی و انقلاب ارومیه کیفرخواست صادر و پرونده برای صدور حکم به دادگاه کیفری ۲ ارومیه ارجاع شد.»

به گفته این وکیل دادگستری، مهران نظری سلطان‌آبادی مدیرکل سابق حفاظت محیط زیست استان آذربایجان غربی و مختارخانی، رییس اداره محیط زیست شهرستان ارومیه و همچنین راننده اتوبوس مبنی بر ایراد صدمه بدنی بر اثر تصادف رانندگی و قتل غیر عمدی بر اثر بی‌احتیاطی در امر رانندگی شد، برای این افراد در ۱۸ اردیبهشت‌ماه سال جاری قرار جلب به دادرسی صادر شد.

ریحانه یاسینی و مهشاد کریمی دو خبرنگار خبرگزاری‌های ایرنا و ایسنا بودند که با شمار دیگری از خبرنگاران دوم تیر ماه ۱۴۰۰ به دعوت ستاد احیای

صلح در سیره نظری و عملی امام رضا

الف) مدخل سخن

در این نوشتار کوتاه قصد توقف گسترده در مقدمات (طرح مساله و مفهوم بندی و ...) نیست، دست کم بدان دلیل که نگارنده در آثار پیشتر منتشر شده اش دین نکات مفصل پرداخته و تکرار مکررات وجهی ندارد. از این رو تنها به دو نکته مهم اشاره می گردد:

۱- طرح مساله: در اینکه سخن از صلح گفتن ضرورت دارد، تردیدی نیست؛ اما چه ضرورتی دارد از صلح در گفتمان دینی سخن گفت و به شخصیت های مذهبی ارجاع داد؟ اجمالا در پاسخ می توان گفت که علیرغم همه دین ستیزی ها و دین گریزی ها، هنوز ارزش ها، شعایر، مشاهیر و نمادهای دینی (هم در سطح جهانی و هم در ایران) جذابیت ویژه دارند. به عنوان نمونه «مزار امام رضا» در ایران در ایام خاص، همواره یا از مسافرپذیرترین اماکن گردشگری ایران و یا یکی از چند شهر توریستی این سامان است. کمترین معنای این سخن آن است که امام هشتم به عنوان یکی از مشاهیر و معاریف و بزرگان مذهبی به ویژه برای شیعیان، محبوب و مطلوب است و بر قلوب دیگران نفوذ دارد.

به همین دلیل، در این سامان، اگر قصد فرهنگ سازی برای صلح باشد، نه تنها در میان دینداران و مذهبی ها نمی توان از بزرگان و نمادهای دینی غفلت کرد، بلکه ارجاع فرهنگ دوستی به امام هشتم، نسبت به دیگر موارد، تاثیرگذارتر و در نتیجه ضروری تر است. برای اکثریت شیعی ایرانی، اینکه امام معصومی، دعوت به دوستی و نفی خشونت کرده باشد، بسیار دلنشین تر و قابل قبولتر از سخنان بزرگانی از اندیشمندان غیرمسلمان است. به همین جهت در حالیکه در کشورمان از گسسته های متعدد و متنوع رنج می بریم، برای تقویت همبستگی ها، مهربانی ها و دوستی ها لازم است از فرهنگ دینی از جمله سنت و سیره امامان معصوم استمداد جست.

۲- صلح مثبت و منفی: اشاره به نکته دیگری می تواند از جهات مختلف برای این نوشتار مفید باشد و ضمن روشن نمودن مفهوم صلح، به «الگوی نظری» بحث هم یاری رساند. کلمه «صلح»، جدای از معنای لغوی، در معنای اصطلاحی اش از نگاه «یوهان گالتونگ» به دو سطح تقسیم می گردد: صلح منفی و مثبت؛

مراد از صلح منفی، وضعیتی است که در آن خشونت آشکار و علنی (که بارزترین مصداق چنین خشونت «جنگ» است)، وجود نداشته باشد. با این وصف توافق پس از هر جنگی، وضعیت را از حالت ناصالح، به صلح تغییر می دهد. اما این وضعیت نهایی و کاملا مطلوب صلح نیست.

مراد از صلح مثبت، وضعیتی است که در آن نه تنها خشونت آشکار، بلکه خشونت غیرآشکار و غیرصریح (فقر، تبعیض) هم وجود نداشته

ما از حضرت رضا (ع) روایت کرده اند که مردی به آن جناب عرض کرد: خدا اصلاحت کند، بفرما ببینم چگونه کار شما با مامون بدینجا بینجامید؟ (و گویا سائل عمل آن جناب را با مامون عملی ناپسند می پنداشته) و لذا حضرت ابی الحسن رضا (ع) فرمود: بگو ببینم؛ از پیغمبر و وصی کدامیک از دیگری افضلند؟ مرد عرض کرد پیغمبر افضل از وصی است؛ فرمود: حال بگو ببینم مشرک، افضل است و یا مسلم؟ عرض کرد البته مسلم. فرمود: عزیز مصر مشرک، و یوسف وزیر او پیغمبر بود، و این مامون مسلمان است و من وصی، یوسف از عزیز خواست تا او را مسئول امور مالی کند و گفت: اجعلنی علی خزائن الأرض اینی حفیظ علیم، ولی من چنین تقاضایی که نکردم هیچ، بلکه مامون مرا در قبول این ولایتعهدی مجبور کرد. (ترجمه المیزان، ج ۱۱، ص: ۲۸۲)

اینگونه پرسش ها و تشکیک های دیگران، بر مفروضی غلط، مبتنی است که رابطه رهبران دینی با حکام عصر تنها می تواند خصمانه و مبتنی بر ستیز و ناصح باشد. از این رو وقتی صورت دیگر می پذیرد، می کوشند تا آن را ریشه یابی نمایند. حال آنکه استناد امام رضا به داستان حضرت یوسف، حکایت از آن دارد که رهبران دینی می توانند فعالانه با حکام زمانه همکاری مثبت و مسالمت آمیز در جهت خدمت به مردم و دین داشته باشند. کمترین کارکرد این تعامل مثبت، رسیدن به وضعیت صلح منفی است. چون با این شیوه عمل، از وقوع جنگ پیشگیری می نمایند.

۲. امام رضا و صلح مثبت

برای رعایت اختصار و انسجام ابتدا سیره امام رضا در جایگاه سیاسی و سپس غیرسیاسی، مورد بررسی قرار می گیرند:

۱-۲: صلح در جایگاه سیاسی: اما سیره صلح آمیز امام رضا با دولت عباسی در سطح و حد کمینه صلح، باقی نماند و به سوی حد بیشینه صلح (صلح مثبت) سیر کرد. رویکرد فرهنگی امام (ع) به ویژه در زمان ولایتعهدی اش قابل توجه بوده و به ویژه مناظره های امام رضا با بزرگان ادیان دیگر از مصادیق بارز تقویت فرهنگ صلح مثبت است. امام که در بعد سیاسی برای مامون جهت پذیرش ولایتعهدی، شرط قابل شد (عدم دخالت در عزل و نصب ها)، اما چون با رویکرد فرهنگی مانوس و موافق بودند، نه تنها در این زمینه شرطی مطرح نکردند، بلکه از تعاملات فرهنگی و مناظره با دیگران در گفتمان دولت عباسی، استقبال می نمودند.

اصل مناظرات و تحلیل آنها با اینکه بحث بسیار دلنشینی است، اما برای رعایت ایجاز اینجا امکان طرح تفصیلی ندارد از این رو تنها به اشاره گفته می شود که مناظره های امام رضا (ع) برای آن مقطع چه کارکردهایی داشت و برای الان چه درس و پیامی دارد؟ در آن گفتگوها، شیوه تحمل و مدارا با اندیشه ورزان دیگر و آرای مخالف (که رکنی در صلح مثبت است) را در عرصه های علمی و فرهنگی از امام رضا (ع) می آموزیم. یکی از آداب مناظره ها آن است که امام (ع) در برابر طرح اندیشه دیگران سکوت نموده و با مدارا، سخنان رقیب را می شنید. دقت داشتند تا پایان سخن رقیب در فرصت مقرر، سخنانش قطع نشود و از عصبانیت و خشونت حین گفتگو دوری شود و تنها اقدام فعالانه، ارائه دلایل قوی باشد.

ایشان گرچه با آراء و اندیشه های معاصرینشان (غیراسلامی و فرقه های اسلامی) موافق نبودند، ولی از سردمداران این رویکرد بودند که لازم است تا تضارب آراء در جامعه وجود داشته و فرآیندی برای تولید نهضت علمی ایجاد شود. بی جهت نبوده و نیست که مقطع حیات امام و حکومت مامون را «عصر طلایی تمدن اسلامی» نام می نهند. به عبارت دیگر، امام رضا مخالف فضای بسته سیاسی و فرهنگی بودند و در فضای باز و دوستانه فرهنگی، از اندیشه خود در برابر دیگران دفاع می نمودند.

پذیرش و تن دادن به مناظره از سوی امام رضا، آن هم به عنوان یکی از مقامات و نخبگان برجسته مذهبی، یعنی تأیید و ایجاد فضای آزاد و باز سیاسی و سپس قبول محوریت کلام و سخن به عنوان بهترین مجرای ارتباطی؛ ارجاع به علم و استدلال، راه خشونت را می بندد. پذیرش فضای آزاد برای طرح آرا از استبداد و خشونت جلوگیری می کند. به همین جهت «کلام محوری»، از مصادیق بارز کنشگری در گفتمان صلح مثبت است. در کتاب «امام رضا و نهضت

باشد. در چنین وضعیتی بستر برای تعاملات مثبت انسانی، اخلاقی و سازنده فراهم می آید.

به عبارت دیگر، مفهوم «صلح»، دامنه بسیار وسیعی داشته و در مناسبات فردی، خانوادگی، گروهی و ملی کاربرد دارد و از این رو حد کمینه ای دارد که آن فقدان جنگ و خشونت فیزیکی علیه یکدیگر است و حد بیشینه آن، تمامی فضایل و نیکی ها را پوشش می دهد. امروزه در ادبیات مراکز علمی سخن از صلح منفی (که با نگاه حداقلی با صلح نسبت دارد) و صلح مثبت (که با صلح در حیطه وسیع و بیشینه نسبت دارد) است. ظاهرا اول بار «جان گالتونگ» در سال ۱۹۶۴ واژه های صلح مثبت و منفی را خلق نمود و زان پس دیگر متفکران نیز از این واژه در پژوهش ها استفاده نمودند. (Grawel: ۲۰۰۳) با الهام از مفاهیم نسبتا مقبول در علوم اجتماعی در باب صلح، در این بحث کوشش می شود تا مواضع امام رضا بر اساس مفاهیم صلح منفی و مثبت طرح و تحلیل شود.

ب) امام رضا و صلح:

۱. امام رضا و صلح منفی

عمده تحلیلگران زندگی امام رضا، در برابر این پرسش که چرا مامون از امام رضا خواست تا از مدینه به مرو و خراسان بزرگ برود و شخص دوم سیاسی جهان اسلام شود؟ پاسخ می دهند که در آن زمان زمینه هایی وجود داشت که علاقه مندان به امام رضا بر گرد ایشان فراهم آمده و علیه خلافت عباسی دست به قیام و نبرد زدند! عدم پذیرش بیعت خلیفه عصر و ایجاد درگیری، هم از سوی امامان پیشین سابقه داشت (امام حسین) و هم از سوی امام زادگانی چون «زید بن علی» فرزند امام سجاد و پسرش «یحیی» (که از دست بنی امیه فرار کرده و به خراسان بزرگ رفت تا در آنجا نهضت، شورش و انقلاب به راه بیندازد، ولی در خراسان به شهادت رسید).

معنای دیگر این سخن آن است که امام رضا به جای دامن زدن به فضای خشونت و نبرد، از موقعیت ایجاد شده استفاده نمود تا فضای صلح منفی شکل بگیرد. این حرکت برای برخی قابل درک نبود و از این رو از ایشان توضیح می خواستند. در شرح بیشتر میتوان گفت این نکته از جهت تاریخی مسلم است که مامون خلیفه عباسی در پایان سده دوم (سال ۲۰۰ق) امام رضا را از مدینه به مرو برای گفتگو فراخواند و نتیجه این سفر و این تعامل آن شد که امام رضا با شرایطی ولایتعهدی مامون را پذیرفتند. درباره پذیرش این ولایتعهدی و چرایی آن بسیار فراوان سخن رفته است و در مشروعیت این کنش مسالمت آمیز هیچ پاسخی دلنشینتر و قانع کننده تر از پاسخ امام نیست که از ایشان پرسیدند: چرا شما ولایتعهدی مامون را پذیرفتید؟ امام دلایل عقلی زیبا در بیانی کوتاه و در قالبی موجه مطرح نمودند. در «عیون»، به سند خود از عیاشی روایت کرده که گفته است: «محمد بن نصر از حسن بن موسی روایت کرده که گفت: اصحاب

تولید علم»، نگارنده کارکردهای مناظره را مفصل شرح نموده است. بد نیست دست کم به صورت کوتاهی در اینجا به این کارکردهای مناظره اشاره شود:

اول، کارکرد مشروعیت‌بخشی: کارکرد اول آن گفت‌وگوها، مشروعیت‌بخشی است؛ یعنی مشروعیت طرح اندیشه‌های مخالف شیعه در سطح کلان و آزاداندیشی به معنای درست کلمه و مقبولیت تضارب آراء؛

دوم، کارکرد معرفت‌شناسانه: از تمام روش‌های معقول، به ویژه روش‌های عقلی و برهانی استفاده شود، چون حجیت دارند.

سوم، کارکرد راهبردی: زیرا برای ارزیابی اندیشه خودی و دیگران، راه‌حل مناسب، تن‌سپردن به تضارب آراء است و باید برخورد انتقادی و فعالانه با اندیشه‌های دیگران ملاک قرار گیرد.

چهارم، کارکرد انگیزشی: مناظره‌ها و طرح آراء مخالف، تولید مسأله می‌کنند و برای نیروهای فکری دغدغه ایجاد می‌نمایند که به دنبال پژوهش و مطالعه بیشتر و جدی‌تر بروند.

پنجم، کارکرد آموزشی و پژوهشی: امام رضا (ع) در عمل به ما یاد داده که نتیجه گفت‌وگوهایش با بزرگان ادیان دیگر، تولید علم بوده است.

ششم، کارکرد اخلاقی: در آن گفت‌وگوها شیوه تحمل و مدارا با اندیشه دیگران و آراء مخالف در عرصه‌های علمی و فرهنگی را از امام رضا می‌آموزیم.

هفتم، کارکرد تکنیکی و روشی: امام رضا (ع) در مناظره‌ها، تکنیک‌ها و فنون مختلف را به کار گرفتند که برای رشد دانش و دفاع از هویت خودی به صورت مسالمت‌آمیز، سازنده‌اند.

همه این کارکردها در صلح مثبت، لازم، مهم و ضروری اند. مدعا را حتی می‌توان بلندتر مطرح نمود: بدون گفتگو، آزادی اندیشه، تولید ادبیات علمی، مشروعیت سخن و محوریت گفتگو و ... اصلاً صلح مثبت تحقق نمی‌یابد.

۲-۲: کلماتی از امام رضا: می‌توان در یک کار گسترده مجموعه کلمات امام رضا متناسب با مضمون صلح مثبت را گزینش و نقل و تحلیل نمود. کلمات امام رضا که بخشی متناسب با بحث آشتی، دوستی، خدمت به دیگران، حفظ حرمت دیگران، مدارا با دیگران

و ... است فراوانند که در منابع مستقل در اختیارند اما برای رعایت اختصار، در ادامه، تنها به ذکر چند سخن از احادیث رضوی بسنده می‌شود:

«لا یكون المؤمن مؤمناً حتى یكون فیه ثلاث خصال: سنه من ربّه و سنه من نبیه و سنه من ولیه؛ فأما السنه من ربّه فکتمان سرّه؛ وأما السنه من نبیه فمداراه الناس؛ وأما السنه من ولیه فالصبر فی البأساء والضراء». (اصول الکافی ۷۳/۲، ح ۳). در صورتی که سه ویژگی در کسی نباشد نمی‌تواند ادعای ایمان و مومن بودن داشته باشد. سنتی که به خداوند مربوط است و سنتی که با پیامبر ارتباط دارد و سنتی هم که ویژه ولی اوست. اما ویژگی مربوط به خداوند، پوشاندن اسرار است و اما سنت مربوط به پیامبر، مدارای با مردم است و سنت مربوط به ولی هم پایداری در سختی‌ها و دشواری‌هاست.

راز داری، مدارا و حتی صبر و بردباری از لوازم تعامل مسالمت‌آمیز و آشتی‌جویانه‌اند. با این وصف سنت و سیره امام رضا (ع) در راستای بحث صلح و آشتی، حتی در سطح صلح مثبت، ظرفیت بازخوانی جدی را داراست.

«بئس الزاد الی المعاد العدوان علی العباد»، دشمنی با بندگان خدا، بد توشه‌ای است برای آخرت. (مسند الامام الرضا: ج ۱).

نسبت حدیث بالا با صلح بسیار روشن است و به صراحت توصیه به دوری از دشمنی با دیگران دارد.

«الهدیه تذهب الضغائن من الصدور»، هدیه، کینه‌ها را از دلها می‌زداید. (مسند الامام الرضا (ع) ج ۱).

در این حدیث راهکار مناسبی برای تحبیب قلوب و دوستی پیشنهاد شده است: کادو دادن.

«اقرّبکم منی مجلساً یوم القیمه احسنکم خلقاً و خیرکم لاهله»، در قیامت آنکس به من نزدیکتر است که در دنیا خوش اخلاقتر و نسبت به خانواده خود نیکوکارتر باشد. (مسند الامام الرضا: ج ۱)

اینجا مسالمت‌آمیز زیستن (خوش خلقی و نیکوکاری)، با پاداش اخروی گره خورده است. در شرح این حدیث می‌توان گفت گرچه می‌توان اخلاقیات را فارغ از دین نیز مطرح کرد و بر اساس آن به دوستی و آشتی با دیگران رسید؛ اما وقتی رعایت اخلاقیات با مبدا و معاد پیوند می‌یابد، کارکرد موثرتر و عمیقتر دارند. زیرا بر اساس

جهان‌بینی دینی، نه تنها با مرگ، زندگی افراد ختم نمی‌گردد، بلکه جهان پس از این دنیا از جهت کمی و کیفی به جهت گستره و تجارب، اصلاً قابل قیاس با این دنیا نیست و هیچ عمل دنیایی هم بدون عکس‌العمل نیست و آن سرا، در حقیقت در این سرا ساخته می‌شود. این شیوه نگاه که محصول جهان‌بینی دینی است، هم به کار خوب و خیر معنا می‌دهد و هم انگیزه‌ها را پیوسته تقویت می‌کند. به همین دلیل توصیه‌های اخلاقی اگر پشتوانه دینی (ادیان به ویژه توحیدی) بیابند، در اجتماع کارکرد موثرتری دارند و برای رسیدن به فرهنگ صلح هم مجرای مفیدتری هستند. توصیه امام رضا در حدیث بالا در این گفتمان قابل فهم است.

ج) نتیجه‌گیری

نتیجه این یادداشت کوتاه آن است که:

۱. سیره امام رضا در سطح تولید صلح منفی و نیز صلح مثبت، حتی برای روزگار ما، بسیار با ظرفیت و درس آموز است. به حدی که به نظر می‌رسد این یادداشت تا حد کتابی می‌تواند بسط یابد. به سخن دیگر، امام رضا در نظر و عمل نه تنها به خشونت دامن نزد و فرهنگ ناصح را نفی نمود، بلکه حتی برای تحقق مراحل از صلح مثبت با توجه به موقعیت سیاسی ای که اندک زمانی در اختیار داشتند، کوشش موثر نمود. این کوشش از آن رو مهم است که امام رضا مرجع اقتدار دینی بوده و هستند و شیوه قول و عملشان با مخالفان دینی برای پیروان و علاقه‌مندان، حجیت داشته و دارد. به همین جهت در ایجاد و گسترش فرهنگ صلح، تاسی به سیره امام هشتم مفید و سازنده است.

۲. با توجه به زمینه‌های تاریخی و فرهنگی مردم ایران که با دین نسبت عمیق و دیرینه‌ای دارند و طی چهارده سده اخیر با اسلام شیعی عجین هستند، به نظر می‌رسد اگر روزی بنابر تاسیس و نگارش «مکتب ایرانی - اسلامی صلح» باشد، قطعاً مراجعه به آموزه‌های به جا مانده از امامانی مانند «امام رضا» بسیار ضرورت داشته و مفید و غنی هستند.

منبع: یادداشتی از محمد منصورنژاد

اسلام اموی چگونه اسلامی‌ست؟

امسال هزار و چهارصدمین سال تأسیس دولت اموی است.

ابن عبدالبر در کتاب استیعاب می‌گوید: در جمادی الاولی سال ۴۱ بود که حسن بن علی (ع) حکومت را تسلیم معاویه کرد، و آن وقت ۶۶ ساله دو ماه کمتر داشت.

معاویه تا رجب سال ۶۰ حکومت کرد، و پس از دولت یزید و پسرش معاویه دوم، دولت اموی، در شاخه مروانی تا سال ۱۳۲ جمعا ۹۰ سال حکومت کرد. از تاریخ تأسیس آن تاکنون که سال ۱۴۴۱ است، دقیقاً ۱۴۰۰ سال گذشته است.

اسلام عثمانی یا اموی، در مقابل اسلام علوی شکل گرفت، و توانست در یک دوره حساس نود ساله، با کنار زدن علویان و دیگر رقیبان، نه تنها یک امپراتوری عربی در پهنه وسیعی از ربع مسکون وقت ایجاد کند بلکه تلقی و تفسیر خاصی از اسلام را هم در عمق ذهن امت اسلامی استقرار بخشد.

دوره اموی، از این جهت که نخستین قرن شکل‌گیری فرهنگ اسلامی است، بسیار مهم است و دیدگاه‌های امویان سخت در آن نفوذ دارد. البته همان زمان، جناح‌های مخالف دیگری هم به جز علویان بودند که در باره اسلام عثمانی، تأمل داشته و آن را نمی‌پذیرفتند. خوارج، جناحی از قریش از پیروان خاص شیخین، مانند جریان ابن زبیر، و نیز جریانی وابسته به معتزله و مرجئه با رهبری ابوحنیفه که مخالف امویان بودند، اما جریان غالب و اسلام فراگیر متعلق به امویان بود.

اساس این دولت، غلبه دادن نگرش عربی و قبیله‌ای و حاکم کردن عنصر عرب بر اسلام بود. آنها تلاش کردند دین را تفسیر عربی کنند و در این کار موفق بودند.

یک تجربه مهم در این دولت، غلبه دادن عنصر «فتح» و «جنگ» و خشونت بود که در اسلام اموی سخت غالب شد، خشونت از نوع حجاج و یا حتی خود عبدالملک و فرزندان مثل هشام، رنگی بود که اسلام اموی را پوشش می‌داد و وجود کسانی مثل عمر بن عبدالعزیز که تلاش کرد در این زمینه متفاوت عمل کند، اثری نگذاشت و از آن تنها یک خاطره باقی ماند.

در نگرش سیاسی اسلام اموی، هر نوع شورش و مخالفتی برای اصلاح، نوعی فرقه‌گرایی است، و جماعت و طاعت در زمره مفاهیم اصلی هستند. در این نگاه، امام حسین یک تفرقه‌افکن است که می‌کوشد الفت و محبت میان امت را از بین ببرد.

اسلام اموی، در این نود سال، برای اصل دین ارزش قائل نبود و از آن فقط به عنوان یک ابزار استفاده می‌کرد. لذا چندان به آموزش دین در میان مردم بها نمی‌داد، اما تسلط سیاسی را اصل می‌دانست.

اسلام اموی، برای فتوحات و توسعه جغرافیایی ارزش زیادی قائل است و یک‌سره کوشش می‌کرد تا بتواند سرزمین‌های بیشتری را در اختیار داشته باشد، اما در تعمیق اسلام در جامعه کاری نمی‌کرد. شواهد تاریخی از دوره امام سجاد (ع) که در همین عصر می‌زیست داریم که مردم با ساده‌ترین احکام شرعی خود آشنا نبودند، اما دامنه فتوحات تا اندلس کشیده شد، و ده‌ها هزار اسیر و برده و کنیز و در واقع دخترکان زیبا و ماه روی اندلسی و غیره، سوار بر ده‌ها کشتی، به شام و حجاز آورده شدند تا در کار عیش و زندگی روزمره سران عرب خدمت کنند.

راستش، بردگی که اسلام کوشید آن را کم‌رنگ کند و حضرت رسول (ص) خودش یک بار هم اسیری را برده نکرد، در عصر اول فتوحات و سپس در دوره اموی به صورت یک اصل درآمد و برای همیشه در فقه منتسب به اسلام، استوار شد.

اسلام اموی بود که صدها هزار برده ایرانی را به میان اعراب برد و برای آن قاعده و قانون نوشت. در این اسلام، رفتار عرب فاتح با ایرانی و بربر و رومی، هیچ تفاوتی با مغولان نداشت و مثل هر فاتح دیگری رفتار می‌شد. تلاش بعدی مسلمانان در پیراستن چهره اسلام از آنچه امویان کردند، چه اندازه مؤثر بود، نمی‌دانم.

این یادداشت را نوشتم تا عرض کنم، ما در شناخت اسلام اموی و عثمانی، در شناخت رنگی و لعابی که امویان بر اسلام زدند و آثارش در عمق فکر و فقه اسلامی باقی ماند، هنوز کار جدی نکرده‌ایم. این تاریخ، بهانه‌ای شد تا یادآور شوم که لازم است در این باره تحقیقات جدی‌تری صورت گیرد.

نویسنده: رسول جعفریان

منبع: جامعه مدنی

ده روش قدرتمند برای اقناع مخاطب

از فنون اقناع چه می‌دانیم؟

اقناع به معنای قانع کردن مخاطب است. برای این موضوع روش‌هایی وجود دارد که در این نوشتار ۱۰ روش قدرتمند از فنون اقناع را معرفی کرده‌ایم.

همانطور که در مطلب قبلی اشاره شد روشن است که فرستادن پیام از سوی فرستنده و سازنده آن با یک هدف خاص صورت می‌گیرد. بر همین اساس، تشویق گیرنده پیام به تغییر رفتار، نگرش، باورها و ارزش‌ها مطابق نظر فرستنده، اقناع نامیده می‌شود. اقناع در مفهوم لغوی به معنای قانع کردن است.

رسانه‌ها با استفاده از شیوه‌های اقناعی سعی می‌کنند از طریق عقل یا احساس یا هر دوی آنها بر ما تاثیر بگذارند.

در این مطلب قصد داریم ۱۰ روش قدرتمند برای اقناع مخاطب را در چارچوب اصول و قواعد سواد رسانه‌ای معرفی کنیم.

گواهی دادن ستاره‌ها نخبگان و مردم عادی

این فن پای فرد سومی (ستاره‌ها، نخبگان و مردم عادی) را به میان می‌کشد تا گیرنده پیام آنچه را هدف فرستنده بوده است، راحت‌تر بپذیرد؛ چرا که اگر سازنده پیام، چنین نظری را مستقیم به ما منتقل می‌کرد در پذیرش آن تردید می‌کردیم.

چهره‌هایی که مخاطب را به استفاده از فلان نام تجاری (برند) پوشاک یا یک عمل اجتماعی پسندیده تشویق می‌کنند، چنین نقشی دارند.

تداعی معانی در ذهن

در این روش سعی می‌شود تا پیوندی بین یک فکر، نظر، محصول، خدمت، یا هر چیز دیگری با آرزوها، امیال، غرایز و احساسات مطلوب انسانی مانند زیبایی، امنیت، حریم خصوصی، موفقیت، سلامت، تفریح، شادی و... در ذهن مخاطب ایجاد شود. البته تداعی معانی در ذهن هیچ وقت واضح و صریح نیست؛ بلکه پنهان و غیرمستقیم است.

توس

این فن برای ترساندن گیرنده پیام با استفاده از چیزهای ناخوشایند و در بعضی مواقع ترسناک مثل شکست و ناکامی، عدم رعایت حقوق بشر، تروریسم و... به کار گرفته می‌شود. هشدارهای سیاستمداران و یا گروه‌های حامی آنها و ترسیم

هراس آور وضعیت موجود در اخبار، سخنرانی‌ها و گزارش آنها هم نمونه‌ای دیگر برای استفاده از این فن است تا خود و برنامه‌های خود را نجات بخش وضعیت ترسیم شده معرفی کنند.

طنز

روشی قدرتمند برای قانع کردن مخاطب به شمار می‌رود. هنگامی که می‌خندیم، احساس خوبی داریم. بنابراین، اگر آگهی تبلیغاتی بتواند ما را بخنداند، می‌تواند این احساس خوب را به محصول مورد نظرش در ذهن ما پیوند بزند.

تکرار

پیام‌های رسانه‌ای هر چقدر بیشتر تکرار شوند، بیشتر در ذهن ما تثبیت می‌شوند و همین امر موجب اعتماد بیشتر ما به آنها می‌شود.

تکرار به دو روش انجام می‌شود: یکی از روش‌ها تکرار تصاویر، صداها یا کلماتی خاص در درون پیام است تا معنای اصلی پیام در ذهن ما مستحکم شود. دیگری تکرار کامل و چندباره پیام در قالب‌های مختلف مانند آگهی‌های بازرگانی تلویزیونی، تابلوهای تبلیغاتی کوچک، سایت‌ها، تابلوهای تبلیغاتی محیطی (بیلبورد) و... است

تکرار یک پیام، به مانند ضربات چکشی است که کم‌کم یک میخ را به داخل چوب می‌راند.

افراد زیبا

زیبایی، دوست داشتنی است و هیچکس نیست که این موضوع را انکار کند؛ بنابراین افراد زیبا، برای جذب و جلب توجه مخاطب الگوهای خوبی هستند.

برای مثال از افرادی که دارای موهایی سالم و زیبا هستند برای تبلیغ شامپو و نرم‌کننده مو استفاده می‌شود.

تطمیع

تطمیع در لغت به معنای «به طمع انداختن» است و رسانه‌ها با استفاده از این روش مخاطب را ترغیب می‌کنند تا آن چیزی که دلشان بخواهد را مخاطب اجرا کند.

این روش در متقاعدسازی افراد برای انجام کاری یا پذیرفتن عقیده‌ای خاص هم می‌تواند به کار گرفته شود.

حراج، تخفیف، قرعه‌کشی، هدیه رایگان، یکی بخر چندتا ببر و... نمونه‌هایی از فن تطمیع هستند.

ادعای آشکار

بعضی وقت‌ها پیام‌های رسانه‌ای مستقیم و با سند و مدرک آشکار، ادعاهایی قابل آزمایش را مطرح می‌کنند تا توجه مخاطبان را به خود جلب کنند؛ به طور مثال سازنده یک قوطی محتوی ماده‌ای غذایی وقتی که اجزا و عناصر سازنده آن را با میزان دقیق کالری و درصد روی محصول خود مشخص می‌کند، به واقع دارد با این روش خریدار محصول را قانع می‌کند؛

سوال اصلی اینجاست که آیا برای مخاطب امکان پذیر است که آن محصول را به آزمایشگاه مخصوصی ببرد و درستی و نادرستی آن اجزا و درصدها را مشخص کند؟

شدت

برخی ساختارهای زبانی باعث می‌شود ما شدت چیزی را بیشتر احساس کنیم و همین مسئله باعث می‌شود تا برای کاری خاص قانع شویم.

به کارگیری صفات عالی (ترین) در تبلیغات، از این دسته است. وقتی فروشگاه‌ها، محصول خود را ارزان‌ترین، بهترین، پرفروش‌ترین، اولین و... بیان می‌کنند، مخاطب برای خرید از آن بیشتر ترغیب می‌شود.

مقایسه

روشی مطلوب برای قانع کردن است. بسیاری از پیام‌های رسانه‌ای سعی می‌کنند تا با این روش، محصول، آرا یا نظریاتی را در ذهن مخاطب جا بیندازند.

مقایسه درست و خوب، مقایسه‌ای است که در آن قیاس شونده‌ها با همدیگر مشابه باشند و شرایطی یکسان برای مقایسه داشته باشند. مقایسه ضعیف و نابرابر به طور حتم نمی‌تواند چندان اقناع‌کننده به شمار رود.

نویسنده: امیر عباس صادقی
منبع: سایت شخصی امیر صادقی

رکورد بیشترین تعداد فرزندان در تاریخ در کتاب گینس، از آن اسماعیل بن شریف، حاکم مراکش است.

او ۸۶۷ کودک ثبت شده داشت! و تعداد غیر رسمی فرزندان وی را ۱۱۷۱ میدانند! وی در سن ۴۰ سالگی درگذشت.

منبع: خبر ویژه

انتخابات آمریکا و عوامل موثر بر آن

کمک های نظامی به اوکراین

تأثیرات تصمیمات پوتین رئیس جمهور روسیه در بحران پیش روی اوکراین

پوتین به عنوان رئیس جمهور کشور روسیه نقش بسیار مهمی در مسائل ایجاد شده در کشور اوکراین دارد. او به صراحت و در نشست های خبری متعدد خود اقرار کرده که: به رسمیت شناختن اراضی گرفته شده از اوکراین، حق مسلم روسیه است. به نظر می رسد پوتین قصد دارد نقش اوکراین در تامین غلات و مشکلات غذایی ایجاد شده در بازار جهانی را کمرنگ نشان دهد. وی خاطرنشان می کند که مشکلات غذایی ایجاد شده در جهان، ارتباطی به بحران اوکراین ندارد. وی در ادامه ذکر می کند که این کشور دارای ذخایر غلات بسیار اندکی بوده است. این در حالی است که یکی از هیئت های آفریقایی که به دیدار رئیس جمهور روسیه رفته بودند اظهار داشتند که جنگ اوکراین نقش بسیار مهمی در تامین زنجیره ی غذایی جهان دارد.

متأسفانه با شروع بحران اوکراین، کشورهای غربی تنها باعث شعله ور شدن بیشتر آتش جنگ شده اند. آنها بدون توجه به عواقب احتمالی جنگ، به مقابله با کشور روسیه پرداخته اند. ارسال کمک های نظامی و مالی به اوکراین توسط کشورهای غربی، باعث افزایش فشار روسیه به این کشور شده است؛ در نتیجه پوتین با فشار مضاعف به اوکراین در صدد مقابله با کمک های همه جانبه ارسال شده به این کشور بر آمده است.

نقش پوتین در بحران اوکراین

علت تصمیم رئیس جمهور روسیه برای اقدام علیه اوکراین

پوتین در مصاحبه ای اعلام کرده است که علت وارد شدن به جنگ علیه اوکراین، گسترش پیمان ناتو می باشد. در واقع تصمیم کی یف برای وارد شدن به پیمان ناتو باعث شده تا روسیه احساس خطر کند و با عملیات نظامی ویژه در برابر این اقدام واکنش نشان دهد. در برابر سخنرانی پوتین، دبیر کل ائتلاف ناتو نیز حمایت همه ی جانبه ی خود از اوکراین علیه روسیه را اعلام کرده است. دولت های اروپایی معتقدند که حمله روسیه به اوکراین معادل با اقدام علیه اروپا می باشد. بنابراین باید تا جایی که لازم است از اوکراین در برابر روسیه حمایت نمایند.

در پروسه ی انتخابات آمریکا، عوامل داخلی و خارجی متعددی تاثیر گذار هستند. در بررسی های متعدد انجام گرفته از مردم این کشور، بیش از ۸۹ درصد موارد موثر در انتخابات را مسائل غیر اقتصادی و تنها ۱۲ درصد آنها را مسائل اقتصادی تشکیل داده است. مسائل غیر اقتصادی تاثیر گذار در انتخابات همچون وضعیت روابط نژادی، سیاست های خارجی و ارتباط با سایر حکومت ها، بهداشت و نظام قضایی، جز مهم ترین موارد موثر در این فرایند به شمار می روند. بنابراین، سیاست های خارجی این کشور در برخورد با مسائل کشورهای دیگر همچون بحران اوکراین، در انتخابات آمریکا، نتایج آن و میزان شراکت مردم به شدت موثر است.

به نظر می رسد در برهه زمانی اخیر تنها مسئله مهم برای دولت آمریکا و انتخابات پیش رو، بحران اوکراین و وضعیت پیمان ناتو می باشد. پیمان ناتو به عنوان یک عامل بازدارنده در جهت گسترش بیشتر شوروی سابق در سال ۱۹۴۹ منعقد شده است. این پیمان، یک عامل مهم در جهت تقویت و حفظ یکپارچگی ایجاد شده در اروپا به شمار می رود. بسیاری از اساتید صاحب نام در دانشگاه های معتبر آمریکا از سیاست خارجی دولت بایدن در برابر بحران و جنگ در اوکراین، حمایت نمی کنند. برخی از آنها معتقدند که دولت بایدن با ایجاد وعده های غیرعملی برای کشور اوکراین، باعث ایجاد حساسیت بیشتر روسیه و تشدید بحران موجود در رابطه با این مساله شده است. البته تخریب روابط بین دو کشور روسیه و آمریکا، به تنهایی نتیجه ی سیاست های دولت بایدن در رابطه با جنگ در اوکراین نیست؛ این اختلافات از سال ۲۰۰۰ به بعد ایجاد شده و به تدریج پررنگ تر شده اند.

بحران اوکراین

بحران اوکراین، موضع سیاست خارجی دولت بایدن

بحران اوکراین و جنگ در این کشور می تواند چندین دهه به طول بینجامد. به نظر می رسد دخالت های کشورهای خارجی در این بحران، علت اصلی طولانی شدن جنگ اوکراین است. سیاست خارجی دولت آمریکا در برخورد با جنگ در اوکراین، بسیار شفاف است. این کشور تاکنون بالغ بر ۱۵۰ میلیارد دلار به صورت کمک های نظامی و نقدی برای اوکراین ارسال کرده است. برخی از سیاستمداران داخلی گفته اند هزینه های واقعی صرف شده، بسیار بیشتر از مبلغ ذکر شده است. برخی از صاحب نظران معتقدند دولت آمریکا قادر بود با مبلغی معادل با این کمک هزینه ها، بسیاری از مشکلات داخلی کشور همچون بی خانمانی را کاملاً ریشه کن نماید. توثیت های افرادی همچون مونیکا کراولی در این رابطه نیز جالب است. وی در صفحه شخصی خود نوشته است: مالیات های اخذ شده از مالیات دهندگان وارد منجلاب عمیق اوکراین شده، روز مالیات مبارک باد!

بنابراین بنظر می رسد سیاست های دولت آمریکا در رابطه با بحران اوکراین خیلی به مزاج سیاستمداران این کشور خوش نیامده است. با این حال، دولت بایدن در حال فراهم کردن مقدماتی است که بواسطه ی آن بتواند جنگنده های اف ۱۶ را به اوکراین ارسال نماید. برخی از اعضای کنگره آمریکا معتقدند با اهدا جنگنده های اف ۱۶ به اوکراین، می توان امکان هدف قرار دادن جنگنده های روسی برای ارتش اوکراین را فراهم کرد. البته این امر خیلی هم دور از واقعیت نیست؛ با حضور جنگنده های اف ۱۶، دیگر نیازی به شلیک مهمات گران قیمت موجود در پایگاه های پاتریوت نیست. از طرفی برخی دیگر معتقدند این سیاست های غلط تنها منجر به شکست زودهنگام اوکراین و تضعیف استراتژی های دفاعی این کشور می شود.

انتخابات در آمریکا

تأثیر جنگ اوکراین بر انتخابات در آمریکا

در صورت پیروزی جمهوریخواهان در انتخابات پیش روی دولت آمریکا، دیگر کمک های مالی برای بحران اوکراین ارسال نمی شود. این سخن توسط معاون سابق نخست وزیر اوکراین بیان شده است. افرادی که به دنبال حمایت از اوکراین و پایان جنگ به نفع آن هستند، مسلماً با روی کار آمدن نخست وزیر حزب جمهوری خواه مخالف می باشند. در جبهه ی مقابل جمهوری خواهان در آمریکا، دموکرات ها قرار دارند. بایدن به عنوان نخست وزیر کنونی و نماینده ی حزب دموکرات، تا کنون از ارسال هیچ گونه کمکی برای اوکراین دریغ نکرده است. بنابراین می توان نتیجه گرفت که ادامه ی جنگ اوکراین می تواند با حمایت حزب دموکرات در آمریکا همراه باشد.

نویسنده: مهدی کیان

او به کلیاتی در مورد کشور اندونزی از زاویه فرهنگی و دینی نیز اشاره کرد و گفت: در بیشتر منابع تأکید می شود بیش از هزار گروه قومی در این کشور زندگی می کنند. این کشور از نظر جغرافیایی دارای پراکندگی زیادی است. بیشتر جمعیت آن مسلمان است. اما باین وجود، ۶ دین طبق قانون اساسی این کشور به رسمیت شناخته شده است. این ادیان عبارت اند از: اسلام، پروستان، کاتولیک، بودیسم، هندو و کنفوسیوس. این مذاهب تعطیلات و اعیاد خود را در این کشور جشن می گیرند و این نشان دهنده فرهنگ مدارا در این کشور است. بیش از ۸۷ درصد از جمعیت اندونزی مسلمانان هستند. باین وجود، بقیه ادیان در حاشیه قرار نگرفتند.

سازمند با طرح این سؤال که «چرا به رغم تنوع مذهبی، اندونزی تجلی یک کشور صلح آمیز میان ادیان مختلف است؟» تصریح کرد: این امر از اصل «پانچاشیلا» نشئت می گیرد. این اصل مبنای سیاست گذاری در حوزه اجتماعی این کشور قرار گرفته است که به معنای پنج اصل می باشد: اعتقاد به خدا، انسانیت عادلانه و متمدن، وحدت ملی، دموکراسی و عدالت اجتماعی.

وی به خلاصه ای از ادیان در کشور اندونزی نیز پرداخت و گفت: تاریخچه ورود اسلام به این کشور به قرن یازدهم برمی گردد و این کشور بیشترین جمعیت مسلمان را دارد و اسلام از طریق شبکه های تجاری و تجارت به این کشور وارد شده است. تعداد مساجد در اندونزی زیاد است. برای مثال محبوبیت مال ها و مراکز خرید در اندونزی به خاطر وجود مساجد و مکان های تعبیه شده در آن برای اقامه نماز و عبادت است. از نظر معماری مساجد دارای تنوع زیادی هستند. در مکان هایی چینی تبار، مساجد به سبک چینی هستند. در مناطق هندی تبار، معماری مساجد به سبک هندی است. همچنین، سبک ایرانی و عربی نیز دیده می شود.

او می افزاید: دین رسمی دیگر در اندونزی، مسیحیت است. درصد جمعیت این کشور را مسیحیان تشکیل می دهند. آیین کاتولیک توسط پرتغالی ها به این کشور آورده شده است. دین مسیحیت در میان چینی - اندونزیایی ها محبوبیت دارد.

سازمند همچنین اضافه می کند که قبل ظهور ادیان توحیدی در این کشور وجود داشته و مردم این کشور هندو - بودایی بوده اند. ۲ درصد جمعیت هندو هستند و بیشتر در بالای زندگی می کنند. بودیسم نیز قبل از ادیان الهی در اندونزی ظهور پیدا کرده است و یک درصد جمعیت این کشور را تشکیل می دهد. بیشتر طرفداران آن از میان چینی ها هستند.

منبع: انجمن مطالعات صلح (۱۴۰۲/۳/۱۳)

اندونزی؛ تجلی یک کشور صلح آمیز میان ادیان مختلف

نخستین روز از همایش «ادیان و صلح آفرینی در هزاره سوم؛ ظرفیت ها و چالش ها» مورخ دهم خردادماه ۱۴۰۲ در موزه فرش ایران برگزار شد. این همایش، ششمین همایش سالانه انجمن علمی مطالعات صلح ایران بود و اساتید برجسته ای از ایران و سایر کشورهای جهان در آن حضور داشتند. در سومین نشست این همایش محمد داود عرفان استاد دانشگاه هرات از افغانستان، دکتر بهار سازمند، دانشیار گروه مطالعات منطقه ای دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، احمد رشیدی دانشیار دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه مازندران، محمد منصور نژاد، دکترای علوم سیاسی از دانشگاه تهران و عضو هیئت مدیره انجمن علمی مطالعات صلح ایران و حسن سلامی دکترای اندیشه سیاسی اسلامی از دانشگاه سنت ژوزف بیروت شرکت داشتند. مدیریت این پنل را نیز سید عبدالامیر نبوی، دانشیار دانشگاه تهران بر عهده داشت.

در ابتدای این نشست محمد داود عرفان با مقاله صلح نزد اقطاب نقشبندیه به بررسی صلح در منظومه فکری مولانا عبدالرحمان جامی پرداخته است وی که به صورت غیرحضوری در این همایش شرکت کرده بود سخنان خود را با توضیح در مورد فرقه عرفانی نقشبندیه آغاز کرد گفت که این فرقه ۲۶ سال حکومت کرده و یکی از اصول این فرقه حضور عرفا در سیاست و جامعه بوده است و جامی یکی از مهم ترین چهره های این فرقه در زمان تیموریان است. وی مشاور فرهنگی حکومت بود. صلح در منظر جامی از ایران باستان، شریعت و عرفان نقشبندیه سرچشمه می گیرد. وی آموزه های عرفانی را هم در متون و هم جامعه به کار برده است. جامی هم مصلح عارف بوده و هم مصلح اجتماعی.

در ادامه احمد رشیدی با مقاله ای با عنوان صلح و جنگ در آیین مسیحیت ارتدکس، مطالعه رویکرد کلیسای ارتدکس روسیه در همایش شرکت کردند. ایشان سخنان خود را با این بحث آغاز کرد که مذهب ارتدکس آیین هر دو کشور روسیه و اوکراین است و به بررسی این امر پرداخت که مذهب در کجای جنگ روسیه و اوکراین قرار دارد و چه رویکردی دارد. استاد دانشگاه مازندران افزود جنگ و صلح رویکرد نظام مندی در آیین ارتدکس ندارد سپس وی سه رویکرد صلح طلبی، جنگ عادلانه و رویکرد رئالیسم در مسیحیت را توضیح داده و دو رویکرد صلح طلبی و رئالیسم را در مذهب ارتدکس مورد بحث قرار داد.

دکتر بهار سازمند در مورد ادیان و آیین ها و تجربه صلح و مدارا در اندونزی توضیح داد: تجربه اندونزی یک تجربه خاص است. اندونزی از کشورهایی است که همیشه یک موضع میانه ای را در سیاست خارجه خود انتخاب کرده است. همچنین، در حوزه اسلام، این کشور نقش هدایتگر را بر عهده گرفته است. اندونزی بنیان گذار «آسه آن» هست و دبیرخانه این سازمان نیز در آنجا می باشد.

بیانیه حزب اتحاد ملت ایران اسلامی در مورد وضعیت تورم

و در عین حال به واسطه سیاست‌های به شدت غلط بودجه ای و پولی متوسط رشد نقدینگی بیش از ۳۵ درصد بوده است، نمی‌تواند خود را در برابر تورم‌های پی‌درپی بالای چهل درصدی و بیشتر از آن مقاوم ببیند.

عامل اصلی ایجادکننده تقاضای نقدینگی در اقتصاد ایران ناترازی در همه بازارهاست.

وقتی دولت و مجلس قانون بودجه را با کسری و ناترازی چند صد هزار میلیارد تومانی تدوین و تصویب می‌کنند، و در اجرا در پایان هر سال به واسطه عدم تحقق درآمدهای بودجه این کسری معمولاً به یک و نیم تا دو برابر افزایش می‌یابد، بدیهی است که این ناترازی با خلق پول و افزایش نقدینگی جبران می‌شود و موجب افزایش تورم و گرانی می‌شود. بقول سعدی شیرین سخن: بر احوال آن مرد باید گریست/ که دخلش بود نوزده خرجش بیست! اما وضعیت دولت فعلی اسفانگیزتر از این سخن است، و سوگمندانانه هزینه سنگین این وضعیت تورمی بر مردم آوار و از جیب آنها مالیات ستانی شده و روز بروز از قدرت خرید آنها کاسته می‌شود. باید به این معنا دقت داشت که در اقتصادهایی نظیر ایران و تورم‌های پایدار و مستمر، تورم در حقیقت مالیات پنهانی است که دولت از مردم می‌ستاند، بدون آنکه قانون و قاعده‌ای بر آن وضع شده باشد.

دولت مستقر در دو بودجه ای که برای سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ ارائه کرده است به ترتیب ۳۰۰ و ۴۷۰ هزار میلیارد تومان کسری عملیات لحاظ کرده است. بنا بر گزارش‌های مرکز پژوهش‌های مجلس در عمل این ناترازی به ارقامی بالای ۷۰۰ تا ۸۰۰ هزار میلیارد تومان بالغ و نزدیک به ۶۰ درصد بودجه کشور می‌شود.

باید توجه داشت که کسری واقعی بودجه دولت بسیار بیشتر از این ارقام است. کافی است از بودجه عمومی دولت منابع حاصل از فروش دارایی‌های سرمایه‌ای (فروش نفت خام و معادن و ...) را حذف کنیم تا رقم اصلی کسری بودجه دولت‌ها نمایان شود. دارایی‌های سرمایه‌ای ایران منابع بین‌نسلی این سرزمین است و فروش و به مصرف رساندن منابع حاصل از آن، در حقیقت دست کردن در جیب نسل‌های آینده ایران است. اما طی ۵۰ سال گذشته همه دولت‌ها برای تامین بخش بزرگی از مصارف بودجه‌ای فروش دارایی‌های سرمایه‌ای این سرزمین را به امری عادی و پذیرفته شده بدل کرده‌اند. طرفه اینکه رییس فعلی دولت در مصاحبه اخیر از این اقدام به عنوان افتخاری برای دولتش یاد می‌کند.

متأسفانه دولت مستقر هیچ اقدام درخوری برای کاستن از اندازه مصارف بودجه و کوچک کردن دولت نکرده است و در عوض راه را از یک سو برای افزایش تورم و از سوی دیگر افزایش منابع و مأخذ مالیاتی در بودجه باز کرده است. در حقیقت دولت درصدد است که با دو سلاح تورم و مالیات، ناترازی بودجه خود را با فشار بر جامعه و از جیب ملت جبران نماید.

گرچه مسئله کسری بودجه دولت در تعریف متعارف آن از مهم ترین ناترازی‌های اقتصاد ایران است و به طور طبیعی شدت کسری بودجه از عوامل مهم شکل دادن رشد بالای نقدینگی و لذا تورم است، که غالباً تحت عنوان سلطه مالی از آن یاد می‌شود، اما بد مدیریت کردن پول و برخورد نامناسب با پدیده پول به کسری بودجه در مفهوم متعارف آن محدود نمی‌شود، و سلطه مالی در ایران بسیار فراتر از آنچه است که در قالب بودجه عمومی نمایان می‌شود. رخدادهای زیادی متأثر از رفتار دولت وجود دارد که بدون آنکه در ارقام درآمد و هزینه بودجه عمومی انعکاسی داشته باشد، دارای پیامد خلق نقدینگی است و لذا در تعریفی گسترده مصداق سلطه مالی است.

هنگامی که دولت شرکت‌های دولتی و شبه‌دولتی دارد که اولاً ناکارآمد هستند، و ثانیاً با قیمت گذاری دستوری قیمت کالاها و خدمات آن‌ها را پایین نگه می‌دارد تا به ظاهر به رفاه اجتماع بیفزاید، به‌طور طبیعی این شرکت‌ها دچار ناترازی می‌شوند و آنگاه که دولت و مجلس به نظام بانکی تکلیف می‌کنند منابع در اختیار این شرکت‌ها قرار دهند تا ناترازی آن‌ها موقتاً حل و فصل شود. هنگامی که به پاره‌ای بانک‌ها اجازه داده می‌شود با کژ کرداری دارایی پر ریسک در ترازنامه خود انباشت کنند و با در اختیار گرفتن حق حاکمیتی خلق پول در کسب‌وکار خود به اشخاص ذی نفع منفعت برسانند، اما خود بانک دچار ناترازی شود، در اصل دستور خلق نقدینگی صادر می‌شود. هنگامی که در یک قاعده کلی، هرگاه دولت قول و وعده و تعهدی می‌دهد که منبع حقیقی برای برآورده کردن آن وجود ندارد، در اصل دستور خلق نقدینگی صادر می‌شود.

بدین ترتیب عامل مهم دیگر وجود و رشد سرطانی تورم ناترازی‌های مهیب در نظام بانکی کشور است. حد و حدود کسری و زیان‌های انباشته بانک‌های عامل تا به حدی است که عموم کارشناسان پولی و

بحران در یک قدمی اقتصاد ایران است

وضعیت بحران زده اقتصاد ایران و درهم پیچیدگی‌های کلاف سردرگم اقتصاد ملی به مرحله هشدارآمیز و مخاطره انگیزی رسیده است. هنگامی که زنگ خطر شاخص تورم به صدا درمی‌آید، یعنی بحران در یک قدمی اقتصاد ایران است. پیش از رسیدن بهار ۱۴۰۲ می‌شد حدس زد که تورم نقطه به نقطه در فروردین و اردیبهشت ماه به مرز ۷۰ درصد خواهد رسید. گزارش‌های رسمی مرکز آمار و بانک مرکزی این گمان‌ها را تأیید کرد. اگرچه تورم محسوس که به سبب معیشتی یا همان خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها بازمی‌گردد، به نزدیک مقادیر ۳ رقمی رسیده است، و شهروندان مایحتاج اساسی خود را به چیزی قریب به دو برابر سال گذشته خریداری می‌کنند، و تورم لجام گسیخته در بازار مسکن و اجاره بها، خانه‌دار شدن را حتی برای خانوارهای برخوردار تبدیل به آرزوی دست‌نایافتنی کرده است، و بحران سرپناه را برای طبقات متوسط به پایین جامعه به وجود آورده است. بگونه ای که امروز شاهد تغییر الگوی سکنی‌گزینی در شهرها شده و شاهد مهاجرت معکوس به حاشیه شهرها، اجاره واحدهای مسکونی توسط دو یا چند خانوار و پدیده‌های عجیب و نادر دیگری هستیم.

روشن است که کاهش قدرت خرید و از محل آن قدرت اقتصادی خانوارها فرصت پس‌انداز و ذخیره را از آنان می‌ستاند و منجر به مصرف اندوخته‌ها و تبدیل دارایی‌ها به اقلام مصرفی و حداقل‌های ضروری زندگی می‌گردد، و این رخداد در سطح کلان قدرت سپرده گذاری و سرمایه گذاری جامعه را کاهش می‌دهد.

بر پایه آمارهای رسمی، عملکرد اقتصاد ایران نشان می‌دهد نرخ تورم در طی چهل و چهار ساله اخیر به طور متوسط حدود ۲۶ درصد و نرخ رشد اقتصادی حدود ۲ درصد بوده است _ از سال ۷۰ تا ۹۸ نقدینگی در کشور ۱۲/۵ (دوازده و نیم) برابر تولید ملی ۲/۰۲ (دو و دو صدم) برابر شده است _ در حالیکه میزان نقدینگی در سال ۵۷ معادل ۲۵۸ میلیارد تومان بوده است در اسفندماه سال ۱۴۰۱ به رقم ۶۳۰۰ هزار میلیارد تومان رسیده است. این بدان معناست که حجم نقدینگی طی ۴۴ سال گذشته ۲۴۰۰۰ برابر شده است. میزان نقدینگی طی دهه ۹۰ بیش از ۹۵۰ درصد رشد داشته در حالیکه رشد اقتصادی کشور به نرخ ثابت در همین بازه زمانی ۱۲ درصد بوده است، لذا عدم تناسب میان رشد نقدینگی با رشد اقتصادی علت اصلی ایجاد تورم در اقتصاد ایران به ویژه در دهه اخیر بوده است. غم انگیزتر اینکه طی همین دهه مقامات ارشد نظام همواره شعار افزایش تولید سر داده اند! بدین ترتیب می‌توان مدعی شد که موضوع عدم مهار تورم تنها ضعف این دولت و آن دولت نبوده است و شیوه حکمرانی و رویکردهای حاکمیتی سنگ‌بنا و استمرار وضعیت تورمی در اقتصاد ایران بوده است.

روشن است که در شرایط تورمی خانوارهای ایرانی ناچار از مغز استخوان اقتصاد خانوار مصرف می‌کنند و طبعاً در آستانه شکنندگی و از هم پاشیدگی اقتصاد خانواده قرار می‌گیرند. فاجعه استمرار تورم‌های بالای ۴۰ درصد در ۶ سال گذشته در کنار عدم افزایش متناسب حقوق و دستمزدها، به کاهش قدرت خرید مطلق در جامعه و خانوارها، گسترش دامنه فقر، افزایش نابرابری و شکاف طبقاتی انجامیده است.

تورم و گرانی مستمر، اعتماد عمومی به مقررات و نهادهای موجود در جامعه را کاهش می‌دهد و از این طریق منجر به از دست رفتن کنترل اجتماعی می‌شود. با حاکم شدن شرایط سخت اقتصادی، ارزش‌های اخلاقی و هنجارهای اجتماعی که در مقابل ضروریات زندگی در سطح دوم نیازها قرار دارند، به تدریج کنار گذاشته می‌شوند و همین امر موجب کاهش و یا از دست رفتن کنترل اجتماعی شده و موجبات افزایش بزه‌های اقتصادی و آسیب‌های اجتماعی می‌شود.

می‌توان ادعا کرد که امنیت اجتماعی دارای ریشه‌های اقتصادی است. تورم و بیکاری در کوتاه‌مدت و بلندمدت اثر منفی و معناداری بر میزان ناهنجاری‌های و آسیب‌های اجتماعی در ایران دارد. اثرات بلندمدت هر دو متغیر بیشتر از اثرات کوتاه‌مدت آن‌هاست. از طرف دیگر تورم حتی نسبت به بیکاری، هم در کوتاه‌مدت و هم در بلندمدت، تأثیر بیشتری بر میزان آسیب‌ها و جرائم دارد؛ در نتیجه امنیت اجتماعی را بیشتر تحت تأثیر قرار می‌دهد.

گسترش دامنه فقر، از میان رفتن طبقه متوسط جامعه، و تغییر الگوی کسب درآمد و سبک زندگی، بخش‌های ضعیف‌تر جامعه را به سمت مشاغل کاذب و پر ریسک سوق می‌دهد که در کوتاه‌مدت و بلندمدت آثار و تبعات فراوان اقتصادی و اجتماعی برجای خواهد گذاشت.

در بحران بحران حادث چنان قابل لمس و در دیدرس بوده است که مقام عالی نظام به ناگزیر فرمان «مهار تورم و افزایش تولید» را سرلوحه شعار امسال قرار دادند. با این وجود متأسفانه اجزای حکومت به گمان آنکه تورم را می‌توان با فرمان از میان برد؛ به مسیر غلطی درافتاده‌اند و به جای حل ریشه‌ای علل و عوامل ایجاد تورم به اقتصاد دستوری و سرکوب قیمتی روی آورده‌اند.

سازمان‌های دولتی و تعزیراتی بر سر تولیدکنندگان، بازرگانان و توزیع کنندگان سایه افکنده‌اند تا با گرانی مبارزه و قیمت‌ها را مهار کنند، غافل از آنکه مسئله تورم جز با از میان بردن عوامل ساختاری و افزایش تولید ملی حل نخواهد شد.

در حقیقت بیان شعار سال به این صورت که مهار تورم را نسبت به افزایش تولید در اولویت قرار دهیم نادرست است و ثمری نخواهد بخشید.

کاهش ارزش پول ملی، که نتیجه بلافصل رشد نامتناسب نقدینگی نسبت به تولید است، عامل اصلی در ایجاد تورم و نرخ بهره در بازار پول است، و در این میان تعجب برانگیز است که مراجع و علمای دینی که به طور معمول نسبت به وجود شبهه ربا در نرخ بهره نظام بانکی و بازار پول حساس‌اند و هشدارهای غلاظ و شداد به حرام بودن ربا می‌دهند به این سوی معادله، یعنی تورم که مسبب اصلی شکل گیری نرخ بهره پول در بازار است، از اساس و بنیان بی توجه‌اند و هیچ نظر جدی و اعلام هشدار و اندازی بر مبنای اصول فقهی و مبنای شرعی نسبت به مسئولیت حاکمیت در رخداد تورم و کاهش لجام گسیخته ارزش پول ملی نداشته‌اند.

اقتصاد ایران که در یازده سال گذشته به‌طور میانگین دارای رشد نزدیک به یک درصد بوده است،

در گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس از تغییرات میزان اعتبارات دریافتی صندوق‌ها از بودجه، آن را از حدود ۳۰ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۳ به حدود ۳۳۱ هزار میلیارد تومان در سال ۱۴۰۲ اعلام کرده است؛ این آمار غیر از کمک‌هایی است که به گفته مرکز پژوهش‌های مجلس به صندوق‌های دستگاهی غیرپایدار همچون صندوق بازنشستگی کارکنان صداوسیما، صندوق بازنشستگی کارکنان بانک‌ها و ... شده است.

در مجموع بدون لحاظ نمودن کمک‌های جانبی دولت به صندوق‌های بازنشستگی، سهم این صندوق‌ها در سال ۱۴۰۲ از کمک‌های دولت به ۱۶.۸ درصد کل بودجه عمومی کشور خواهد رسید که رقم بسیار بالایی است. این میزان از کمک دولت به صندوق‌ها سهم جدی در افزایش کسری بودجه دارد که می‌تواند در نهایت با دست‌اندازی به منابع بانک مرکزی به افزایش پایه پولی و رشد نقدینگی منجر و بالا رفتن نرخ تورم را در پی داشته باشد.

دولت برای خروج از شرایط و گرداب سهمگین تورمی و درنیفتادن به چاه ویل و تاریک ابرتورم باید به سرعت با تهیه و تدوین برنامه‌ای روشن زمینه‌های بهبود فضای کسب و کار و رشد اقتصادی را در کشور فراهم سازد. بدیهی است که انزوای ایران و به حداقل رسیدن سهم ایران از اقتصاد جهانی، کنار گذاشتن ایران از زنجیره تولید و سرمایه جهانی، از دست رفتن بازارهای صادراتی ایران، که ناشی از سیاست خارجی نادرست و روابط بین‌المللی تضعیف شده ایران است باید هر چه سریع‌تر اصلاح و سیاست تنش زدایی با دیگر کشورها با همه الزاماتش در دستور کار دولت قرار گیرد.

حل بحران پرونده هسته‌ای و حرکت به سمت رفع تحریم‌های ناشی از این پرونده و سایر موضوعاتی که موجب شده است که تحریم‌های فلج کننده ایران را از نقشه اقتصاد جهانی حذف کند، به خصوص پذیرش چارچوب‌های گروه ویژه اقدام مالی (FATF)، و بازگشت به جریان بانکی و مالی جهانی ضرورتی انکار ناپذیر است.

ریشه بحران تولید در ایران کاهش «تقاضای کل» است. جامعه تضعیف شده ایران امکان ایجاد تقاضا برای کالا و خدمات را از دست داده است و بدین ترتیب جانب عرضه یعنی تولیدکنندگان نه در داخل بازاری می‌یابند و نه راهی به بازارهای جهانی دارند. دولت باید با اصلاح سیاست‌های مالی خود به افزایش و تقویت تقاضای کل در کشور بپردازد. سیاست‌های مالی دقیق و کارآمد در جهت افزایش قدرت خرید جامعه، اصلاح قوانین مربوط به فضای کسب‌وکار و کاهش سلطه مالی دولت بر کارآفرینان و سرمایه‌گذاران و تولیدکنندگان، عدول از اقتصاد دستوری و سرکوب قیمتی و ایجاد فرصت بازار رقابتی برای بنگاه‌های خصوصی راه کارهای اولیه برای این تغییر سیاست است.

در عین حال دولت ناگزیر است تجدیدنظر بنیادین در مصارف بودجه‌ای، اصلاح ساختار ناکارآمد شرکت‌های دولتی، اصلاح نظام بانکی و حل بحران صندوق‌های بازنشستگی را در اولویت‌های برنامه‌ای خود بگذارد.

حزب اتحاد ملت ایران اسلامی ضمن هشدار نسب به وضعیت تورم در کشور، تداوم وضع موجود را برای جامعه ایران بسیار خطرناک می‌داند. وضعیتی که می‌تواند جامعه ایران را در بستر بحران‌ها، آشوب‌ها و اعتراضات گسترده اجتماعی قرار دهد.

بانکی بر این باورند که اکثر بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری کشور در آستانه ورشکستگی هستند و بر اساس مر قانون تجارت باید اعلام ورشکستگی و انحلال نمایند.

عوامل کلان اقتصادی مؤثر بر ناترازی بانک‌ها عواملی نظیر رشد اقتصادی، محیط کسب‌وکار، نرخ تورم، نرخ سود، نرخ ارز و محدودیت‌های بیرونی است که در کنار عوامل داخلی نظیر کم و کیف مدیریت داخلی بانک‌ها از جمله مدیریت انواع ریسک، باعث شده است تا ناترازی بانک‌ها در طی زمان تشدید شود. از زاویه مدیریت منابع، انباشت دارایی‌های غیر مولد، موهوم و منجمد، شناسایی سودهای غیرواقعی و انباشت دارایی‌های ثابت غیر مولد که بعضاً در شرایط تورمی بالا به‌عنوان یک مزیت برای بانک‌ها عمل کرده است، باعث شده تا طرف دارایی‌های ترازنامه بانک به‌صورت غیر مولد و غیرواقعی رشد داشته باشد و از طرف دیگر تغییر سررسید سپرده‌های بلندمدت به کوتاه‌مدت، عدم بازپرداخت وام‌ها از سوی مشتریان به دلیل عدم اعتبارسنجی و وثایق درست، استقراض بالا از سیستم بانکی و بانک مرکزی و کمی کفایت سرمایه باعث شده است تا مصارف نقدینگی نیز از کیفیت مطلوب همانند طرف دارایی برخوردار نباشد و همگی این عوامل سبب ناترازی مالی و اقتصادی بانک‌ها شده است. گرچه وجود دارایی‌ها و سودهای غیراقتصادی در سمت راست ترازنامه و خلق سپرده‌های متناسب در سمت چپ ترازنامه از نظر حسابداری ایجاد تراز می‌کند اما از نظر مالی و اقتصادی وضعیت ناترازی را به تشدید درمی‌آورد. نکته مهم دیگر که لازم است بیان شود این است که نه تنها لازم است ناترازی خود بانک‌ها مورد توجه قرار گیرد بلکه بایستی ناترازی شرکت‌های وابسته نیز مدنظر قرار گیرد، زیرا چه‌بسا بسیاری از ناترازی‌های بانک‌ها ریشه در شرکت‌های زیرمجموعه و وابسته داشته باشد.

متأسفانه به دلیل بنگاهداری بانک‌ها و سهم بزرگ املاک و مستغلات در سبد دارایی‌های بانکی، در یک‌رویه غلط و ناهنجار بانک‌ها در موعدهای خاص سوار بر امواج تورمی دست به تجدید ارزیابی دارایی‌های خود زده تا به‌ظاهر ناترازی صورت‌های مالی خود را جبران نمایند. در حقیقت بانک‌ها نه تنها عامل ایجاد تورم‌اند بلکه به‌روشنی از ایجاد تورم منتفع شده و ضعف و فتور و ناکارکردی خود را بدین منوال می‌پوشانند.

عامل دیگر ایجاد فشار بر نقدینگی و بلافاصله افزایش تورم ناترازی صندوق‌های بازنشستگی است. بحرانی که خود به‌طور مستقل اقتصاد و جامعه ایران را در آینده نه‌چندان دور با فاجعه بزرگ مواجه خواهد کرد و لازم است در جای خود به‌طور مستقل بدان پرداخت. باین حال بخش بزرگی از این ناترازی ناشی از عدم پرداخت تعهدات دولت به صندوق‌های بازنشستگی و بعضاً دست‌اندازی دولت به منابع و درآمدهای این صندوق‌هاست.

ناترازی شدید منابع و مصارف صندوق‌های بازنشستگی کشور در سال‌های اخیر به‌شدت افزایش یافته و بدون کمک دولت بسیاری از این صندوق‌ها دچار فروپاشی خواهند شد. از همین رو بخش عظیمی از منابع صندوق‌ها از بودجه دولت تأمین می‌شود و این کمک دولت در نهایت به کسری بودجه کشور منجر می‌شود.

ابر چالش صندوق‌های بازنشستگی؛ ناشی از ناترازی مصارف و زیان‌دهی شرکت‌های وابسته است، و دست صندوق‌ها را در جیب دولت و بودجه‌ای که سال به سال آب می‌رود، فرو برده است.

«اقدامات چین برای بیابان‌زدایی و بهره‌برداری از منابع موجود در بزرگ‌ترین بیابان کشور»

توسعه سبز در بیابان تاکلیماکان استان شین‌جیانگ، به عنوان دومین بیابان بزرگ با شن روان در دنیا، سرعت گرفته است، تاجایی که وسعت نیروگاه‌های خورشیدی احداث شده و فضاهای سبز ایجاد شده در این بیابان طی سال‌های گذشته، به اندازه مساحت کشور مالزی برآورد شده است. تبدیل سبز در این ناحیه موجب جذب گردشگر و پایداری در توسعه آن شده است. گفته می‌شود صفحات خورشیدی جنوب بیابان، با ۲۰۰ مگاوات ظرفیت نصب شده قادر به تولید ۳۶۰ میلیون کیلووات برق در سال هستند.

این نیروگاه می‌تواند برق ۹/۲۵ میلیون ساکن در شین‌جیانگ را به مدت ده روز تأمین کند و سالانه موجب ذخیره تقریباً ۱۱۰ هزار تن زغال‌سنگ استاندارد، کاهش ۳۳۰ هزار تن آلاینده دی‌اکسیدکربنی و ۱۳۰۰ تن آلاینده نیتروژنی شود. ناگفته نماند نیروگاه مذکور مجهز به سامانه ذخیره هشتاد هزار کیلووات انرژی است.

مجموع ظرفیت نصب شده برای انرژی‌های تجدیدپذیر در جنوب شین‌جیانگ، تا پایان ماه می، از ۸۵۰۰ مگاوات فراتر رفته است. علاوه بر این، در شهر کوچا، ضلع شمال غربی بیابان، یک طرح تولید هیدروژن سبز نیز در حال احداث است و پس از تکمیل شدن، دارای بیست هزار ظرفیت تولید خواهد بود. همچنین، جهت ایجاد فضای سبز

در این کویر، از سال ۲۰۱۲، تقریباً ۱۰۰ میلیون یوان (۱۴ میلیون دلار) برای کشت رُز و ایجاد بادشکن صرف شده است. برای آبیاری گل‌ها از روش قطره‌ای و آب‌های زیرزمینی منطقه استفاده می‌شود.

طی سال گذشته، بیش از سیصد تن رُز از این محل برداشت شد. گفتنی‌ست محلی موسوم به دَوَکان، واقع در جنوب غربی شین‌جیانگ، همه‌ساله گردشگران بسیاری جذب می‌کند و در سال ۲۰۲۳، کشور از این راه به درآمد ۰۳/۶ میلیارد یوانی (۲/۸۴۴ میلیون دلار) دست یافت که حاکی از رشد ۲/۱۹۲ درصدی نسبت به سال گذشته است.

منبع: کانال علم و فناوری و نوآوری در چین

هوش مصنوعی چیست و چگونه کار میکند؟

همه چیز درباره هوش مصنوعی؛ از تاریخچه تا کاربرد

هوش مصنوعی در واقع تکنولوژی است که به نحوی قابلیت تفکر دارد. البته این قابلیت تفکر با چیزی که ما به عنوان تفکر انسانی می‌شناسیم تا حد زیادی تفاوت دارد.

در این نوشتار قصد داریم درباره هوش مصنوعی، تعاریف مربوط به آن، تاریخچه و کاربردهایش توضیحات بیشتری بدهیم و این مقوله مهم دنیای امروز را معرفی کنیم.

هوش مصنوعی چیست؟

خیلی از افراد هنوز هم با شنیدن واژه هوش مصنوعی به ربات‌ها فکر میکنند و تصور میکنند که منظور از هوش مصنوعی همان ربات‌های بی‌احساسی هستند که برای انجام راحت‌تر کارها طراحی شده‌اند و قرار است در آینده جای انسان‌ها را بگیرند. مسئول این نوع تفکر به احتمال زیاد فیلم‌های علمی و تخیلی است اما واقعیت‌ها آنچه که تصور می‌شود تفاوت دارد.

هوش مصنوعی به انگلیسی Artificial intelligence که به طور مخفف آن را AI نیز می‌نامند، در واقع تکنولوژی است که به نحوی قابلیت تفکر دارد. البته این قابلیت تفکر با چیزی که ما به عنوان تفکر انسانی می‌شناسیم تا حد زیادی تفاوت دارد، اما در حقیقت سعی دارد تا از آن تقلید کند.

امروزه شاید هوش مصنوعی به آن شکلی که تصور می‌کنیم وجود نداشته باشد اما باز هم بسیاری از کارهایی که روزانه انجام می‌دهیم، مانند جستجوی اینترنت یا گشت و گذار در صفحات شبکه‌های اجتماعی و غیره، همه متأثر از هوش مصنوعی است و در حقیقت در این مواقع داریم از آن استفاده می‌کنیم.

انقدر این استفاده نا ملموس است و به آن عادت کرده ایم که در آن لحظه حس نمی‌کنیم که داریم از هوش مصنوعی استفاده می‌کنیم. دلیل اصلی آن این است که نمی‌دانیم هوش مصنوعی واقعا چیست و چه کارهایی انجام می‌دهد. از آنجایی که آینده از آن هوش مصنوعی خواهد بود بهتر است به جای نگران بودن در مورد هوش مصنوعی یاد بگیریم که چه کارهایی را می‌توانیم با آن انجام دهیم و اطلاعاتمان را در این زمینه بیشتر کنیم. پس بیایید از ابتدا ببینیم هوش مصنوعی چیست.

تعریف هوش مصنوعی

هنوز تعریف دقیقی که تمامی دانشمندان بر روی آن توافق داشته باشند از هوش مصنوعی ارائه نشده ولی اکثر تعاریف‌ها را می‌توان به شکل زیر دسته بندی کرد.

- مانند انسان فکر می‌کند
- منطقی فکر می‌کند
- مانند انسان عمل می‌کند
- منطقی عمل می‌کند

دو تعریف اول مربوط به فرآیندهای تفکر و استدلال است، در حالی که دو تعریف دیگر با رفتار سر و کار دارند.

تعریف ساده‌ای از هوش مصنوعی

هوش مصنوعی یا artificial intelligence شاخه‌ای از علوم رایانه است که هدف اصلی آن تولید ماشین‌های هوشمندی است که توانایی انجام وظایفی که نیازمند به هوش انسانی است را داشته باشد. هوش مصنوعی در حقیقت نوعی شبیه‌سازی هوش انسانی برای کامپیوتر است و منظور از هوش مصنوعی در واقع ماشینی است که به گونه‌ای برنامه نویسی شده که همانند انسان فکر کند و توانایی تقلید از رفتار انسان را داشته باشد. این تعریف می‌تواند به تمامی ماشین‌هایی اطلاق شود که بگونه‌ای همانند ذهن انسان عمل می‌کنند و می‌توانند کارهایی مانند حل مسئله و یادگیری داشته باشند.

اهداف هوش مصنوعی

اساس هوش مصنوعی آن است که هوش انسان و طریق کار آن به‌گونه‌ای تعریف شود که یک ماشین بتواند آن را به راحتی اجرا کند و وظایفی که بر آن محول می‌شود را به درستی اجرا کند. هدف هوش

مصنوعی در حقیقت بر سه پایه استوار است:

- یادگیری
- استدلال
- درک

هوش مصنوعی (AI) شاخه گسترده‌ای از علوم رایانه است که مربوط به ساخت ماشین‌های هوشمند با توانایی انجام وظایفی است که معمولاً به هوش انسان نیاز دارند. هوش مصنوعی یک علم میان رشته‌ای با چندین رویکرد است، اما پیشرفت در یادگیری ماشین و یادگیری عمیق باعث ایجاد تغییر الگوی تقریباً در هر بخش از صنعت فناوری می‌شود.

تاریخچه هوش مصنوعی

تاریخچه هوش مصنوعی به سال‌های جنگ جهانی دوم بر می‌گردد. زمانی که نیروهای آلمانی برای رمزنگاری و ارسال ایمن پیام‌ها از ماشین enigma استفاده می‌کردند و دانشمند انگلیسی، آلن تورینگ در تلاش برای شکست این کدها برآمد. تورینگ به همراه تیمش ماشین bombe را ساختند که enigma را رمزگشایی می‌کرد.

هر دو ماشین enigma و bombe پایه‌های یادگیری ماشینی (machine learning) هستند که یکی از شاخه‌های هوش مصنوعی یا همان Artificial intelligence می‌باشد. تورینگ ماشینی را هوشمند می‌دانست که بدون اینکه به انسان حس صحبت با ماشین را بدهد، با او ارتباط برقرار کند و این مسئله پایه علم هوش مصنوعی است یعنی ساخت ماشینی که همانند انسان فکر، تصمیم‌گیری و عمل کند.

رفته رفته با پیشرفت فناوری و سایر سخت‌افزارهای مورد نیاز برای توسعه هوش مصنوعی، ابزار هوشمند و سرویس‌های هوشمندی به بازار عرضه شدند که از هوش مصنوعی در بسیاری از فرآیندهایشان استفاده می‌کردند. بسیاری از سرویس‌های معروفی همانند موتورهای جستجو، ماهواره‌ها و غیره از هوش مصنوعی استفاده می‌کردند. با معرفی گوشی‌های هوشمند و پس از آن گجت‌های هوشمند، هوش مصنوعی گام بلندی را برای ورود به زندگی انسان‌های پشت سر گذاشت. از این زمان به بعد هوش مصنوعی برای انسان‌ها جلوه کاربردی تری پیدا کرد و انسان‌ها بیشتر با واژه هوش مصنوعی و کاربردهای آن آشنا شدند.

تفاوت هوش مصنوعی و برنامه نویسی

ما در برنامه نویسی ورودی‌های معلوم و مشخص داریم و با استفاده از دستورات شرطی مانند if و else می‌توانیم معادلات را حل کنیم و به نتیجه‌ی دلخواه برسیم ولی مسائلی که با هوش مصنوعی حل می‌شوند از تنوع ورودی زیادی به‌رمند هستند به همین دلیل نمی‌توان با برنامه نویسی معمولی تمام جنبه‌ها را پوشش داد مثل یک سیستم تبدیل صدا به متن یا تشخیص چهره که داده‌های ورودی آنها بسیار متنوع هستند به همین دلیل مجبور به استفاده از مدل‌های هوش مصنوعی برای انجام این کارها هستیم

شاخه‌های هوش مصنوعی

هوش مصنوعی یک علم بسیار گسترده و پیچیده است که شاخه‌های متعددی دارد؛ شاخه‌های هوش مصنوعی عبارتند از:

- سیستم خبره (Experts Systems)
- رباتیک (Robotics)
- یادگیری ماشین (Machine Learning)
- شبکه عصبی (Neural Network)
- منطق فازی (Fuzzy Logic)
- پردازش زبان طبیعی (Natural Language Processing)

کاربرد هوش مصنوعی در کسب و کارهای مختلف

از این علم می‌توان در کسب و کارهای مختلف استفاده کرد و در هر کسب و کاری منفعت‌های بسیاری را به همراه خواهد داشت. در ادامه به چند نمونه از این کاربرد‌ها در هر حوزه می‌پردازیم:

هوش مصنوعی در حوزه سلامت

مهم‌ترین نکته در این حوزه بهبود نتایج بیماران و در عین حال کاهش هزینه است. شرکت‌های فعال در حوزه سلامت می‌خواهند با استفاده از یادگیری ماشین، روند تشخیص و درمان را بهتر و سریعتر انجام دهند. یکی از شناخته شده‌ترین فناوری‌ها در این زمینه سیستم IBM Watson است. این سیستم زبان طبیعی را درک می‌کند و قادر به پاسخگویی به سوالاتی که از آن پرسیده می‌شود است. این سیستم تمام اطلاعات مربوط به بیمار از منابع موجود را استخراج می‌کند تا یک فرضیه ایجاد کند و پس از اطمینان آن را ارائه می‌دهد. سایر برنامه‌هایی که هوش مصنوعی دارند مانند چت بات‌ها، می‌توانند به بیماران برای برنامه ریزی قرار ملاقات، پاسخ به پرسش‌ها، صدور صورت حساب کمک کنند و یا به صورت یک دستیار سلامت مجازی به فرد بازخوردهای پزشکی ارائه دهد.

هوش مصنوعی در حوزه کسب و کار

برای کارها و فرآیندهای بسیار تکراری که در هر کسب و کار توسط انسان‌ها انجام می‌شود، می‌توان از فرآیندهای اتوماسیون رباتیک استفاده کرد. الگوریتم‌های یادگیری ماشین می‌توانند با analytics و CRM ادغام شوند تا با کشف اطلاعات لازم، بهتر به مشتریان خدمت کنند. از چت بات‌ها نیز می‌توان برای ارائه خدمات فوری به مشتریان در وب سایت نیز استفاده کرد.

هوش مصنوعی در حوزه آموزش و پرورش

هوش مصنوعی در این حوزه می‌تواند به خودکار شدن نمره دهی و درجه بندی دانش آموزان کمک کند و به معلمان زمان بیشتری بدهد. هوش مصنوعی می‌تواند دانش آموزان را ارزیابی کند و با نیازهای آن‌ها سازگار باشد و با هر فرد متناسب با سرعت او کار کند. سیستم‌های مربی هوش مصنوعی می‌توانند پشتیبانی بیشتری به دانش آموزان ارائه دهند و اطمینان حاصل کنند که روند آموزش آن‌ها در راه درستی قرار دارد. Artificial intelligence می‌تواند نحوه یادگیری و مکان یادگیری دانش آموزان را تغییر دهد و حتی برخی از معلمان او را عوض کند.

هوش مصنوعی در حوزه اقتصاد

سیستم‌های هوش مصنوعی در برنامه‌های مالی شخصی، مانند Mint یا Turbo Tax، می‌توانند اطلاعات مالی شخصی هر فرد را جمع‌آوری کنند و به آن‌ها مشاوره مالی دهند. از برنامه‌های دیگر مانند IBM Watson حتی در روند خرید خانه نیز می‌توان استفاده کرد. امروزه نرم‌افزارها در وال استریت بخش عظیمی از معاملات را انجام می‌دهند.

هوش مصنوعی در حوزه قانون و قضا

روند کشف اسناد و مدارک غالباً برای انسان‌ها بسیار سخت است. اتوماسیون و هوش مصنوعی می‌تواند به این فرآیند کمک کرده و کارآمدتر از زمان استفاده کند. استارت‌آپ‌ها در حال ساخت دستیارهای رایانه‌ای هستند که پرسش و پاسخ‌ها را غربال می‌کند و می‌تواند با بررسی و طبقه بندی و یک بانک اطلاعاتی، سوالات برنامه ریزی شده در زمینه هستی‌شناسی را پاسخ دهد.

هوش مصنوعی در حوزه تولید

این زمینه‌ای است که ربات‌ها هرچه تمام‌تر می‌توانند کار را به گردش دریاورند. ربات‌های صنعتی می‌توانند تک تک وظایف محول شده را به طور کامل انجام دهند و جدا از کارکنان انسانی فعالیت کنند.

هوش مصنوعی در برقراری امنیت

از هوش مصنوعی و تکنولوژی پردازش تصویر در برقراری امنیت، ردیابی مجرمان، پیدا کردن هویت خالفاکاران و... استفاده می‌شود. این سیستم‌ها قادرند با استفاده از هوش مصنوعی چهره افراد مختلف، موجودیت اشیاء و... را تشخیص دهند و هنگام مشاهده انجام تخلفات یا عملی مجرمانه آن‌ها را تشخیص داده و به نهاد مربوطه هشدار دهد.

نویسنده: امیر عباس صادقی

آینده پژوهی حقوق بین الملل با نگرشی بر نظام حقوقی ملل متحد

اکثریت کشورهای جهان به برخی از معاهدات عام یا تبدیل مقررات آن به قواعد عرفی، درجه سودمندی شان را ارتقا می‌بخشد.

افزون بر آن، پیش بینی سازکار اصلاح و تجدید نظر در معاهدات عام- به شرط تحقق شرایط لازم- آینده پژوهی را در این زمینه میسر می‌سازد.

البته در بسیاری از معاهدات و اساسنامه‌های سازمان‌های بین المللی، راه اصلاح و تجدید نظر پیش بینی شده و این خود نگاهی به آینده است.

متأسفانه در این رابطه، منشور ملل متحد به عنوان سندی که حدود ۸۰ سال از عمرش می‌گذرد و سازکار اصلاح و تجدید نظر در آن در مواد ۱۰۸ و ۱۰۹ پیش بینی شده است، به دلیل مخالفت اعضای دائم شورای امنیت نتوانسته گام نهایی را برای اصلاح و تجدید نظر بردارد و در واقع به سندی ایستا تبدیل شده، علیرغم اینکه از رهگذر رویه‌ها و قطعنامه‌های صادره از سوی نهادهای ملل متحد که عموماً اسناد پویا هستند در مواردی مورد اصلاح و تجدید نظر قرار گرفته است.

همانند فرایند دشوار قانون گذاری معاهداتی، قواعد عرفی نیز قادر به ایجاد قواعد عام الشمول برای واکنش سریع در مقابل تغییرات و نیازهای جامعه بین المللی نیستند. پیشرفت سال‌های اخیر بیش از پیش مؤید این امرند که به سختی می‌توان دکترین سنتی دو عنصرگرایی عرف را پذیرا شد. از این رو لازم است که موضوع چالش برانگیز چگونگی ایجاد قواعد عرفی از نو بررسی شود.

این دو عنصرگرایی سنتی عرف در مواردی به شدت زیر سؤال رفته است. به طور مثال برخی معتقدند اگر در حقوق بشردوستانه قواعد انسانی و وجدان جمعی از وجود یک عمل یا رفتار حمایت کنند، دیگر نیازی به تکرار آن عمل وجود ندارد.

دادگاه بین المللی برای یوگسلاوی سابق در قضیه گالیچ چنین اعلام می‌کند: حتی در صورت فقدان یک رویه عام، ممنوعیت تروریسم می‌تواند به عنوان یک قاعده عرفی بین المللی پذیرفته شود. این دیدگاه دادگاه یوگسلاوی از دیدگاه دیوان بین المللی دادگستری فاصله می‌گیرد.

چنین ملاحظاتی در رابطه با قواعد عرفی بین المللی حاکم بر توسل به زور نیز مطرح است. بدین نحو که مقررات منشور را به شدت تحت تأثیر قرار داده و خوانشی گسترده از آن مقررات با توسل به حقوق بین الملل عرفی به عمل آمده است.

در رابطه با شکل گیری قواعد عرفی بین المللی، بین چنگ شرط زمان و عمومیت داشتن را از عناصر ثانوی عرف تلقی می‌کند و معتقد به قواعد عرفی «آنی» است. نمونه بارز فشار بر قواعد حقوقی بین المللی در خصوص توسل به زور، مداخله نظامی ناتو در کوزوو بر مبنای نظریه مداخله بشردوستانه یا اشغال نظامی عراق به رهبری آمریکا بر مبنای نظریه دفاع مشروع پیشگیرانه.

روش‌های راهبردی توسعه حقوق بین الملل است، چرا که حقوق بین الملل و ساختار اجتماعی بنیادین آن، به شدت در هم تنیده شده اند. به علاوه این که اصولاً ساختار و مطالبات متغیر بدنه اجتماعی، بر فهم ما از حقوق بین الملل و چگونگی کارکرد آن تأثیر چشمگیری می‌گذارد.

حقوق بین الملل بارها ثابت کرده است که برای تطبیق با تغییرات، انعطاف کافی دارد. حقوق بین الملل تمایل دارد تا خود را با پیشرفت‌ها و تحولات اجتماعی و هنجاری وفق دهد.

در اینجا فعلاً به ذکر یک نمونه از این تطابق اشاره می‌شود و آن ماده ۳۶ پروتکل یکم الحاقی به کنوانسیون‌های چهارگانه ژنو مورخ ۱۹۷۷ تحت عنوان سلاح‌های جدید است. طبق این مقرره، طرف‌های این پروتکل به هنگام تحقیق، توسعه، تملک یا در اختیار گرفتن یک سلاح، وسیله یا شیوه جدید جنگی، متعهدند مشخص کنند که آیا کاربرد آن سلاح در برخی یا در تمامی شرایط، مطابق این پروتکل یا سایر قواعد حقوق بین الملل قابل اعمال بر آن طرف پروتکل، ممنوع است یا خیر؟

مهم ترین چالش در زمینه وضع قاعده، فقدان سازکاری مناسب برای قانون گذاری عام است.

برخلاف نظام‌های حقوقی داخلی که در آن وضعیت منابع از پیش در مقررات قانون اساسی تعیین شده و براحتمی قابل تشخیص اند، فقدان یک نظام مرکزی و طبقه بندی شده از منابع در حقوق بین الملل کار را دشوارتر کرده است.

شاید در بادی امر چنین به نظر رسد که معاهدات بین المللی مخصوصاً معاهدات چند جانبه عام در رأس هرم منابع مقرر در ماده ۳۸ اساسنامه دیوان بین المللی دادگستری قرار گیرد، اما انعقاد و شکل گیری چنین معاهداتی نیز خالی از مشکلات نخواهد بود.

گسترش روز افزون و پیچیدگی حقوق بین الملل مرتبط با کامل بودن این رشته است. این پدیده نگرانی‌هایی را برای حقوقدانان بین المللی به وجود آورده است و موجب شده تا آنها با مشکلات عینی در خصوص عملکرد بدون اشکال نظام بین المللی مواجه شوند.

انعقاد معاهدات چند جانبه جریانی طولانی و طاقت فرسا را به دنبال دارد و در نهایت نیز توانایی آنها در تبدیل به یک قاعده عام و اجرای آن بستگی به تعداد کشورهایی دارد که معاهده مذکور را طبق حقوق داخلی خود تصویب و اسناد آن را نزد امین معاهده تودیع می‌کنند.

به علاوه، پس از تودیع اسناد تصویب، لازم الاجرا شدن معاهده بستگی به رسیدن به حدنصاب تعداد اسناد تودیع شده و سپری شدن یک مدت زمان مقرر در خود معاهده دارد، آن هم فقط برای همان تعداد از کشورهای متعاقد.

بنابراین به نظر می‌رسد در جامعه ای متشکل از بیش از ۲۰۰ کشور، سودمندی معاهدات چند جانبه پائین باشد، هر چند الحاق

آینده پژوهی فراتر از پیش بینی است، اما پیشگویی هم نیست. آینده پژوهی پیش بینی علمی آینده یا هنر شکل دادن به آینده است. آینده پژوهی بدون مطالعه وضعیت موجود و پی بردن به ایرادات و کمبودها و نواقص آن وضعیت و نقد آن ممکن نیست.

آن گاه که ایرادات و نواقص مشخص شد مطالعه در باب رفع آنها و اصلاح و تغییر یا به بیان کلی شناخت کامل وضع موجود و تلاش جهت نیل به کمال مطلوب و ارائه پیشنهادات اصلاحی است. آینده پژوهی در رشته‌های مختلف را حتی می‌توان به عنوان یک رشته میان رشته ای دانست.

آیا در عالم حقوق به طور کلی یا حقوق بین الملل به طور خاص می‌توان آینده نگری و پس آنگاه آینده پژوهی کرد؟ به بیان کلی تر، آیا در حقوق می‌تواند آینده پژوهی تحقق یابد؟

اصولاً قواعد حقوقی بر اساس وضع موجود که حاصل وضع گذشته و حال است ایجاد می‌شوند و ناظر به آینده هستند. یعنی گذشته چراغ راه آینده می‌شود.

به بیان دیگر، وضع قاعده در حال بر اساس شرایط موجود و اجرای آن در آینده است.

البته برخی معتقدند که آینده پژوهی در عالم حقوق امکان پذیر نیست، چرا که این متغیرهای وابسته غیر حقوقی هستند که آینده حقوق را می‌سازند. اما در مقابل بسیاری را اعتقاد بر آن است که هر چند آن متغیرها مؤثر در سرنوشت حقوق می‌باشند، اما می‌توان از پارامترهای حقوقی نیز استفاده کرد و آینده حقوق را ترسیم نمود.

بدیهی است که در اساس، قواعد حقوقی باید آینده نگر و رو به سوی آینده داشته باشند.

الف. حقوق بین الملل؛ چالش‌های فرا روی و آینده پیش روی

هیچ کس نمی‌تواند به طور قطع و یقین آینده حقوق بین الملل را پیش بینی کند، آن هم در دوره ای که استفاده از این شاخه از حقوق برای درک روابط بین الملل روز به روز پیچیده ترمی شود و در نتیجه، ضریب خطای پیش بینی‌ها بالاتر خواهد بود. به بیان دیگر، آینده پژوهی در حقوق بین الملل منوط به آینده نگری در روابط و سیاست بین الملل است.

البته این پیچیدگی‌ها که نتیجه دیدگاه‌های متغیر است نباید مانع از توجه به تحولات شگرفی شود که حقوق بین الملل در سال‌های اخیر تجربه کرده است.

لازمه ترسیم دقیق و کامل آینده حقوق بین الملل به کارگیری هنر طالع بینی است، اما شاید با تبیین چالش‌های اساسی پیش رو از یک سو و درس گرفتن از سیر تحول تاریخ حقوق بین الملل از سوی دیگر، این آینده نگری ممکن باشد.

یقیناً بررسی و تحلیل چالش‌ها و تغییرات اجتماعی یکی از

البته نباید جایگاه حقوق نرم را در قانون گذاری بین المللی از نظر دور داشت. افزایش رو به گسترش ارجاع دولت‌ها به حقوق نرم نشان می‌دهد که این حقوق بسیاری از نیازهای کارکردی مهم موجود در نظام بین المللی را بر طرف می‌سازد، هر چند پرفسور ژرژ اَبی صعب را نظر بر آن است که حقوق نرم هنگامی که در رابطه با یک هنجار حقوقی به کار می‌رود، خالی از ابهام نخواهد بود.

فرجام سخن

امروزه تصمیم گیرندگان داخلی اغلب ترجیح می‌دهند به جای استفاده از ابزارهای امری و نظارتی سنتی، به ارائه پیشنهادهای و عوامل تشویقی بپردازند، اما آیا حقوق بین الملل نیز می‌تواند همین مسیر را پی گیرد؟ در پاسخ به این پرسش مهم، مشکلات فرا روی فراوان است.

در مجموع باید اذعان نمود که آینده حقوق بین الملل مخصوصاً نظام حقوقی ملل متحد چندان روشن و امیدوار کننده نیست و تا زمانی که تحول اساسی در نظام قانون گذاری و ضمانت اجرا در حقوق بین الملل و اصلاح منشور ملل متحد و بالمآل اصلاح ساختار ملل متحد در جهت انطباق با تحولات روز و نیازهای جامعه بین المللی صورت نگیرد، این ناامیدی به آینده کماکان ادامه خواهد داشت.

ملاحظه‌ای گذرا به منشور و خودکامگی یا خودسری شورای امنیت، مخصوصاً اعضای دائم آن در توسل به زور به بهانه‌های گوناگون و توسعه مفهوم و ابعاد مداخله در امور داخلی کشورها به ویژه با توسل به زور موجب گردیده تا با توماس فرانک هم عقیده شد و ممنوعیت توسل به زور را عملاً بی فایده برشمرد و مرگ این قاعده طلایی را اعلام کرد.

مرگ این قاعده را امروز و به عینه در اوکراین شاهدیم و مسبب آن را باید دولت قدرتمند روسیه دانست که تقریباً تمامی قواعد حقوق بین الملل مخصوصاً حقوق توسل به زور، حقوق بین الملل بشر، حقوق بین الملل بشردوستانه و منشور ملل متحد و تصمیمات متخذه بر آن اساس را نادیده گرفته و کارکرد حقوق بین الملل را در فرایند جهانی شدن متوقف ساخته است.

آینده پژوهی نظام حقوقی ملل متحد که عمدتاً متوجه قاعده طلایی منع توسل به زور است ما را به سوی برقراری نظام امنیت دسته جمعی مقرر در منشور که اساساً بلااجرا بلکه متروک مانده رهنمون و امیدوار می‌سازد.

به امید آن روز

منبع: محمدرضا ضیائی بیگدلی

(انجمن حقوق شناسی ۱۴۰۲/۳/۳۱)

کشورهای در حال توسعه را نمایندگی می‌کنند و نظریات مشورتی دیوان بین المللی دادگستری که در اکثر موارد به جایگاه مجمع در وضع و اجرای قواعد حقوق بین الملل عام اعتلا می‌بخشند.

شاید بتوان مهم ترین تحولی که مجمع خود برای خود ایجاد کرده صدور قطعنامه اتحاد برای صلح است هر چند در اندک مواردی آن را مبنای تصمیمات خود قرار داده است. از جمله اخیراً در جنگ اوکراین، اما فقدان ضمانت اجرای مؤثر آن تصمیمات یا به طور کلی تصمیمات مجمع، برخلاف شورای امنیت، مانع از اعتبار بخشی اجرای آن تصمیمات در جامعه بین المللی شده است.

جامعه بین المللی که ایده آن به یک واقعیت تبدیل شده می‌تواند به مثابه یکی از دستاوردهای متعدد حقوق بین الملل تلقی شود. مخصوصاً شناسایی شخصیت حقوقی بین المللی مستقل که برای آن جامعه، آنهم برای اولین بار در ماده ۵۳ کنوانسیون حقوق معاهدات رسماً اعلام شده است.

جای تأسف است که دیوان بین المللی دادگستری با وجود نقش بسزایی که در توسعه و تحول حقوق بین الملل دارد، هنوز نتوانسته آنچنان که باید و شاید موضع جدی در رابطه با توسل به زور اتخاذ کند.

یکی از نتایج پیچیدگی حقوق بین الملل و چالش برانگیز شدن بیشتر آن که نیاز به آینده پژوهی دارد، حرکت این رشته به سمت تخصص گرایی بیشتر است. از سوی دیگر پراکندگی مجامع بین المللی ضربه نهایی را بر یکپارچگی نظم حقوقی بین المللی وارد کرده است، آن هم در نظامی که در آن هیچ نوع سلسله مراتب حقوقی وجود ندارد.

تخصص گرایی روبه تزاید همراه با پراکندگی و توسعه روز افزون مجامع بین المللی، جامعه بین المللی را دچار سردرگمی و نگرانی‌هایی را برای حقوقدانان بین المللی ایجاد کرده است.

فقدان اقتدار مرکزی در حقوق بین الملل چالش دیگری است که نیاز به آینده پژوهی دارد، چرا که در یک نظام هنجاری کاملاً پیچیده، بدون یک اقتدار مرکزی مسائلی نظیر عدم هماهنگی و تعارض بین اجزای آن نظام پیش خواهد آمد و راه حل آنها لزوماً و همیشه یکسان نخواهد بود.

برخی از صاحب نظران حقوق بین الملل برجسته‌های متنوع ظهور یک نظم اساسی در حقوق بین الملل بر مبنای نظریه اساسی سازی (Constitutionalization) تأکید کرده‌اند و واضح ترین نمونه موجود در این مسیر، تلقی منشور ملل متحد به عنوان قانون اساسی بین المللی است که به صورت برجسته ای تنها سند بین المللی است که به یک قانون اساسی مدل شباهت دارد.

این گونه فشارها موجب گردیده تا برخی از مقررات منشور بصراحت کنار گذارده شود، از جمله بند ۴ ماده ۲، بند ۷ همان ماده و ماده ۵۱ و در مقابل برخی دیگر از جمله مواد ۲۴، ۲۵، ۳۹ همراه با تفسیر موسع به کار گرفته شوند و به شورای امنیت تا حدود زیادی شأنیت قانون گذاری اعطا کند.

درمقابل پویایی و کارایی شورا در اعمال صلاحیت شبه قانون گذاری، زمانی ایستایی و عدم کارایی شورا به منصف ظهور می‌رسد که یکی از اعضای دائم طرف مستقیم یک چالش یا بحرانی چون جنگ اوکراین قرار گیرد.

البته در سالهای اخیر، شورای امنیت با اعمال صلاحیت شبه قانون گذاری یا به زعم برخی اعمال دکترین صلاحیت نامحدود از اختیارات گسترده ای که منشور به ویژه ماده ۳۹ به آن واگذار کرده، فراتر رفته و حتی تعهداتی را بر عهده اعضای ملل متحد گذارده تا بتوانند در مقام پاسخگویی به نیازهای بدنه جامعه بین المللی برآیند. خواه این اقدام شورا از لحاظ مشروعیت وهمسویی با موازین حقوق بین الملل درست باشد یا نادرست.

پس از ۱۱ سپتامبر، کشورها به طور گسترده براین عقیده بودند که باید بی درنگ واکنشی اصولی و سریع در سطح عام و جهانی در قبال تروریسم بین المللی صورت گیرد.

در واقع شورای امنیت تنها نهادی بود که می‌توانست با تفسیر پویا و تا حدودی مترقیانه از اختیارات خود در زمینه تأمین و حفظ صلح و امنیت بین المللی چنین واکنش سریعی از خود نشان دهد. اینکه نه مجمع عمومی و نه خود کشورها مخالفتی در اجرای قطعنامه ۱۳۷۳ شورا ابراز نداشتند حائز اهمیت بسیار است. هر چند برخی از کشورها با تصمیم شورای امنیت مبنی بر الزام آنها بر الحاق به معاهدات ضد تروریسم و گزارش عملکردشان مخالف بودند و این تصمیم را خلاف اصل رضایی بودن معاهدات که یک قاعده کلاسیک و بنیادین حقوق معاهدات بین المللی است، می‌دانستند.

تلاش‌های بعدی شورای امنیت در مقام قانون گذاری با مخالفت‌ها و اعمال شروطی چندی در تأیید قطعنامه ۱۵۴۰ مورخ ۲۸ آوریل ۲۰۰۴ درباره عدم گسترش سلاح‌های انهدام فراگیر از سوی کشورها مواجه شد، هر چند خودسری‌ها و خودکامگی‌های شورای امنیت هر از گاهی می‌تواند مورد انتقاد شدید واقع شود، اما تلاش‌های این نهاد در جهت ایجاد قواعد عام، راهی برای پر کردن خلا موجود در قانون گذاری عام بین المللی است.

به موازات شورای امنیت، مجمع عمومی نیز سعی فراوان نموده تا جایگاه خود را چون شورا به مقام قانون گذاری عام بین المللی ارتقا بخشد، مخصوصاً با استفاده از سازکار آرای اکثریت اعضا که عمدتاً

از مهندسی پیام چه می‌دانید؟

در صفحه، متفاوت است. در برنامه های تلویزیونی و فیلم‌ها، صداها ماده تشکیل دهنده مانند زوایای دوربین، نور، صدا و ... وجود دارد.

این بدان معناست که فرق نمی‌کند که ما تلویزیون تماشا می‌کنیم یا از کنار تابلوهای تبلیغاتی محیطی در خیابان می‌گذریم. پیام رسانه‌ای که ما دریافت می‌کنیم، توسط شخص یا اشخاصی نوشته شده، تصاویر توسط شخص یا اشخاصی گرفته شده و یک طراح خلاق آنها را کنار هم قرار داده است. آنچه اتفاق می‌افتد این است که هر آنچه توسط تعداد کمی از افراد «ساخته می‌شود» برای بقیه افراد «عادی و طبیعی» تلقی می‌شود. ما آنچه را مدنظر تولیدکنندگان آن است می‌بینیم، می‌شنویم و می‌خوانیم.

بنابراین به صورت خلاصه اگر بخواهیم به این سوال پاسخ بدهیم که مهندسی پیام چیست باید گفت: «مهندسی پیام یعنی اینکه هر پیام رسانه ای با زبان و قالب مناسب خودش ساخته و ارائه می‌شود. هر محتوایی قالب مناسب خود را نیاز دارد.»

نویسنده: امیر عباس صادقی

ندارد. سینما جای سخنرانی کردن نیست. انتشار متن‌های طولانی در شبکه‌های اجتماعی جالب نیست یا برای اطلاع از آخرین اخبار، رادیو یا تلویزیون از کتاب مناسب‌تر است.

بده و بستان پیام، چه در زندگی عادی و چه در فضای رسانه‌ای، می‌تواند قالب‌های گوناگونی را به خود بگیرد و این به گفت‌وگو یا نگارش منحصر نیست. امروزه، یک تصویر یا فیلم، روش مهم و پرکاربردی برای انتقال پیام، و دیدن آنها دقیقاً نوعی مطالعه است. هر پیام رسانه‌ای می‌تواند در هر یک از قالب‌های نوشتاری، تصویری، ترکیبی، چندرسانه‌ای و ... ارائه شود.

تمام تولیدات رسانه‌ای مانند مقالات، روزنامه، برنامه‌های تلویزیونی و کتاب‌ها، که تنها برخی از موارد رسانه‌ای هستند، همانند ساختمان‌ها و بزرگراه‌ها ساخته می‌شوند و به خودی خود به وجود نمی‌آیند. پیام‌های رسانه‌ای با هدفی خاص و با استفاده از فنون، ابزارها و غیره ساخته شده‌اند و مواد سازنده آنها از تولیدی به تولید دیگر متفاوت است؛ برای مثال در روزنامه‌ها و مجلات، کلمات از نظر ابعاد، اندازه حروف، شکل، رنگ، صفحه آرایی و موقعیت قرار گرفتن

یک مفهوم پر کاربرد در سواد رسانه‌ای

جهت‌دهی به افکار یکی از مهم‌ترین اهداف رسانه‌ها است؛ برای رسیدن به این هدف باید یاد گرفت چگونه پیام‌ها را «مهندسی» کرد!

شاید عبارت «مهندسی پیام» را در مقولات مختلف علم سواد رسانه‌ای بارها شنیده باشید اما به معنا و مفهوم آن دقت نکرده باشید. مهندسی پیام را باید یکی از اساسی‌ترین مبانی علم سواد رسانه‌ای دانست که نقش به‌سزایی در انتقال مفاهیم مختلف دارد.

اگر بخواهیم مهم‌ترین اهداف علم سواد رسانه‌ای را فهرست کنیم، در صدر این فهرست مفهوم «جهت‌دهی به افکار» به چشم می‌خورد. مهندسی پیام یکی از بهترین تاکتیک‌ها برای جهت‌دهی به افکار است. در این نوشتار قصد داریم این مفهوم را بیشتر معرفی کنیم.

هر محتوایی قالب مناسب خود را نیاز دارد. تولیدکنندگان پیام‌های رسانه‌ای هم با توجه به پیام مورد نظر و امکانات و محدودیت‌های هر رسانه قالب مناسبی برای انتقال پیام انتخاب می‌کنند؛ مثلاً در رسانه‌های چاپی امکان تعامل مستقیم و فوری با مخاطب وجود

دانشنی حقوقی

می‌تواند خلاف وعده خود عمل کند. مستأجر ممکن است ملک مورد اجاره را مجدداً اجاره دهد. طبق قانون مستأجر می‌تواند مال مورد اجاره را مجدد اجاره بدهد. مگر آن که موجر در قرارداد کتبی قید کند که مستأجر چنین اجازه‌ای ندارد. طبیعتاً قید کردن این امر در صورتی که قرارداد کتبی وجود ندارد امکان‌پذیر نیست. در نهایت موجر و مستأجر به دلیل نداشتن قرارداد کتبی اجاره در زمان مراجعه به دادگاه برای اختلاف پیش‌آمده در روابطشان دچار مشکل می‌شوند.

شرایط فسخ قرارداد شفاهی اجاره

اجاره شفاهی در دعوی حقوقی قابل سندیت نیست. فسخ قرارداد اجاره بدون آن که کتباً ثبت شده باشد توسط موجر یا مستأجر اصلاً آسان نیست. کارشناسان حقوقی در توصیه‌های حقوقی خود جهت فسخ کردن قرارداد اجاره، به موجر یا مستأجر مراجعه به قرارداد کتبی اجاره را پیشنهاد می‌دهند. بنابراین موجر یا مستأجر که در هنگام شروع یک رابطه قراردادی اجاره‌ای آن را کتباً ثبت نکرده باشد برای فسخ قرارداد دچار مشکل می‌شود. مگر این که طرفین قرارداد برای اثبات ادعاهای خود سند یا شاهدان دیگری نیز داشته باشند.

نداشتن قرارداد اجاره و شرایط تخلیه ملک

هنگام تخلیه ملک وقتی قرارداد کتبی اجاره وجود داشته باشد طرفین می‌توانند مسائل مالی و خسارات وارده و... را به راحتی برطرف نمایند. اما با قرارداد شفاهی اجاره وقتی تخلیه ملک در حال انجام است، دریافت خسارت از مستأجر ممکن نیست. در قرارداد کتبی اجاره مالک می‌تواند خسارت‌های ناشی از تأخیر تخلیه را از مستأجر دریافت کند یا از مبلغ رهن مستأجر کم کند. حال اگر قرارداد اجاره شفاهی باشد از نظر قانونی مالک نمی‌تواند از مبلغ رهن مستأجر کم کند.

در پایان باید گفت در صورت نبود قرارداد مکتوب برای اجاره گرفتن حکم تخلیه بی‌معنی است زیرا قرارداد شفاهی مشمول حمایت‌های قانونی نمی‌شود.

مشکل تمدید اجاره بدون قرارداد چیست؟

گاهی ممکن است افراد قرارداد اولیه را به صورت مکتوب منعقد نمایند اما تمدید قرارداد را به صورت کتبی ثبت نکنند. در چنین شرایطی اگر میان طرفین قرارداد اختلافی ایجاد شود همان‌طور که پیش‌تر اشاره کردیم احقاق حق بدون مدرک و سند اصلاً آسان نیست. نکته مهم در تمدید کردن اجاره به صورت شفاهی این است که گاهی ارائه اسنادی مثل یک پیامک می‌تواند به عنوان مدرکی جهت اثبات رضایت و تأیید مالک در دادگاه‌ها استفاده شود.

تصور کنید یک قرارداد اجاره به صورت کتبی منعقد کردید. حالا پس از اتمام اعتبار قرارداد تصمیم به تمدید قرارداد دارید اما به دلایلی بدون ثبت یک قرارداد کتبی جدید و به صورت شفاهی اقدام به تمدید اجاره می‌کنید. اما مالک به وسیله یک پیامک تمدید قرارداد اجاره را تأیید می‌کند و هزینه‌های اجاره و رهن برای قرارداد جدید را هم اعلام می‌نماید. در این صورت اگر دچار اختلاف بشوید می‌توانید از این پیامک به عنوان مدرک برای احقاق حق خود بهره ببرید.

علاوه بر آن اگر هنگام تمدید قرارداد اجاره به صورت شاهد یا شاهدانی حضور داشته باشند برای موجر و مستأجر کمک کننده هستند. مثلاً اگر دو نفر از تمدید قرارداد اجاره که به صورت شفاهی انجام شده مطلع باشند و همچنین به شهادت دادن در دادگاه رضایت دهند ادعای طرف مقابل رد می‌گردد.

منبع: کانال حقوق

چه جرایمی منجر به سوء پیشینه می‌شوند؟

مطابق با ماده ۲۵ قانون مجازات اسلامی محکومیت قطعی کیفری در جرایم عمدی شامل:

- ۱- قطع عضو
- ۲- قصاص عضو
- ۳- مجازات‌های اعدام
- ۴- حبس ابد
- ۵- شلاق حدی
- ۶- حبس بیش از دو سال

سوء پیشینه ی موثر محسوب می‌شوند و شخص را از حقوق اجتماعی محروم می‌کند.

همچنین حداکثر مدتی که مجرم از حقوق اجتماعی خود محروم می‌شود ۷ سال در جرایم شدید و حداقل ۲ سال در جرایم خفیف تر است.

تفاوت درخواست طلاق از طرف مرد و از طرف زن:

اگر مرد درخواست طلاق بکند:

مرد میتواند با مراجعه به دادگاه تقاضای طلاق همسرش را بکند، در این صورت مرد پس از صدور حکم طلاق، هنگام اجرای صیغه طلاق ملزوم است که تمامی حق و حقوق زن را پرداخت کند.

در غیر این صورت صیغه طلاق بدون رضایت همسرش یعنی بدون گذشت زن از کلیه امور مالیش، صیغه طلاق جاری نمیشود.

اگر زن درخواست طلاق بکند:

زن نمیتواند درخواست طلاق کند، مگر اینکه ادامه زندگی موجب عسر و حرج زن باشد، که در این صورت باید به دادگاه مراجعه کند و دادگاه مرد را مجبور به طلاق میکند و اگر مرد سرپیچی کند، زن با اجازه حاکم طلاق داده می‌شود.

حالا عسر و حرج یعنی چی؟!:

به وجود اومدن وضعیتی داخل زندگی که برای زن قابل تحمل نباشد...

- ۱) ترک زندگی خانوادگی توسط مرد به مدت ۶ ماه بدون عذر موجه.
  - ۲) اعتیاد مرد به یکی از انواع مواد مخدر و یا ابتلا آن به مشروبات الکلی که به اساس زندگی خانوادگی خلل وارد کند.
  - ۳) ضرب و شتم یا هرگونه سورتار مستمر مرد که عرفاً قابل تحمل زن نباشد.
  - ۴) محکومیت مرد به حبس ۵ سال بیشتر
  - ۵) ابتلا مرد به بیماری صعب‌العلاج روانی یا هر عارضه صعب‌العلاج دیگری که زندگی مشترک رو مختل کند.
- همه این ۵ مورد بالا در عقد نامه ذکر شده

منبع: کانال حقوق

مجازات ساخت و ساز غیر مجاز چیست؟

بر اساس ماده ۱۰۰ قانون شهرداری مالکان زمین‌ها و املاکی که در محدوده شهر یا حریم آن احداث گردیده‌اند، می‌بایست پیش از هر اقدامی جهت ساخت و ساز یا تفکیک از شهرداری مجوز دریافت نمایند.

در صورتی که ساختمانی بدون اخذ مجوز ساخت از شهرداری شروع به ساخت و ساز کند، رأی که کمیسیون صادر می‌نماید در دو صورت زیر متفاوت خواهد بود:

- ۱- چنانچه ساخت و ساز بدون رعایت اصول فنی و بهداشتی و شهرسازی باشد، کمیسیون مکلف می‌باشد حکم به تخریب ساختمان بدهد.
- ۲- چنانچه ساخت و ساز بدون اخذ مجوز از شهرداری باشد، اما اصول فنی و بهداشتی شهرسازی در آن رعایت گردیده باشد، کمیسیون قادر است حکم به تخریب یا پرداخت جریمه صادر نماید.

چنانچه حکم به پرداخت جریمه صادر گردد، مقدار جریمه با در نظر گرفتن متراژ ساختمانی می‌باشد که بدون مجوز ساخته شده است.

در این شرایط در ازای هر متر مربع ساختمان بدون مجوز، یک دهم ارزش معاملاتی بنا جریمه گرفته می‌شود. بعد از پرداخت جریمه شهرداری و همچنین عوارض قانونی برگ پایان کار ساختمان صادر خواهد شد.

منبع: کانال حقوق

نداشتن قرارداد اجاره و اجاره شفاهی

گاهی طرفین قرارداد اجاره صرفاً به دلیل روابط دوستانه اقدام به مکتوب کردن قرارداد خود نمی‌کنند. شاید در ابتدای کار همه چیز خوب پیش برود اما ممکن است به تدریج مسائل کوچک به اختلافی بزرگ تبدیل شود. بنابراین طرفین به قرارداد شفاهی بین خودشان عمل نمی‌کنند و در این صورت بدون وجود قرارداد همه چیز سخت می‌شود. طبق قانون اجاره سال ۱۳۵۶ قرارداد شفاهی نیز در کنار قرارداد کتبی تحت حمایت قانون قرار داشت. اما امروزه بر اساس قانون اجاره مصوب سال ۱۳۷۶ قرارداد شفاهی اجاره مشمول قانون نمی‌شود و قرارداد کتبی الزامی است.

از مهم‌ترین مشکلاتی که قرارداد شفاهی ایجاد می‌کند عمل نکردن به وعده توسط مالک و مستأجر است در صورتی که قرارداد آن‌ها مشمول حمایت قانونی نیز نمی‌شود. برای مثال مالک مدعی شود که پولی رهن دریافتی از مستأجر از آنچه مستأجر ادعا می‌کند کمتر است. وقتی قرارداد اجاره مکتوب باشد در ابتدای امر موجر وعده‌هایی نظیر وعده تعمیرات را در قرارداد لحاظ می‌کند. اما وقتی قرارداد شفاهی است موجر به راحتی

آیا پس از بخشش مهریه از سوی زوجه امکان رجوع از بخشش وجود دارد؟

بخشش مهریه از سوی زن، می‌تواند سه حالت داشته باشد.

حالت اول زمانی است که زوجه در خصوص #مهریه، ما فی الذمه زوج را #ابراء می‌کند. به این بیان که می‌گوید از نظر من تو دیگر تکلیفی برای پرداخت مهریه نخواهی داشت؛ این بیان باعث می‌شود تا تکلیف شوهر در ادای مهر به طور کلی ساقط شود.

حالت دوم زمانی است که زوجه در قبال طلاق، مهریه خود را به شوهر #بذل می‌کند. بذل مهر در طلاق‌های خلع و مبارات انجام می‌شود، به این صورت که زن با پرداخت مالی به شوهر، از او می‌خواهد که طلاقش دهد. اگر زن در ایام عده طلاق از بذل خود رجوع کند، طلاق ملغی و کان‌لم‌یکن خواهد شد.

حالت سوم زمانی است که زوجه مهریه خود را به زوج #هبه می‌کند. به این بیان که می‌گوید من مهر خود را به تو بخشیدم؛ در این حالت است که همانند سایر اشکال هبه، تکلیف شوهر در پرداخت مهریه به طور کلی از بین نمی‌رود؛ چراکه زن می‌تواند تحت شرایطی از هبه مزبور رجوع و مهر خود را مطالبه کند.

برای مثال ما به عنوان واهب به متهب اعلام می‌کنیم که قصد داریم از هبه فیما بین رجوع کنیم.

چنانچه هبه‌نامه ما رسمی باشد یا اینکه عادی و شفاهی باشد اما طرف مقابل رجوع را نپذیرد؛ مجبور می‌شویم تا با مراجعه به محکمه صالح، حکم دادگاه را مبنی بر رجوع دریافت کنیم.

حکم قطعی دادگاه مبنی بر رجوع به نوعی به منزله ثبت رجوع است، پس دیگر نیازی نیست تا رجوع را در دفتر اسناد رسمی نیز به ثبت برسانیم؛ چراکه حکم دادگاه اگر دارای اعتبار امر مختوم باشد معتبر خواهد بود.

شرط عدم رجوع از هبه

اگر طرفین عقد هبه در «عقد #خارج_لازمی» بر #عدم_رجوع از هبه فیما بین #شرط کرده باشند، هبه مزبور غیرقابل رجوع خواهد بود، اما اگر عدم رجوع را به صورتی غیر از حالت فوق‌الذکر، شرط کرده باشند امکان رجوع از آنها ساقط نمی‌شود و همچنان پابرجا می‌ماند.

منظور از عقد خارج لازم عقدی است غیر از عقد هبه فیما بین طرفین. این عقد از نوع عقود لازم است به این معنا که هیچ‌یک از طرفین عقد نمی‌توانند در هر زمان که بخواهند آن را به صورت یک‌طرفه برهم بزنند. در بیان مثال برای عقود خارج لازم می‌توان به دو عقد خریدوفروش و اجاره اشاره کرد.

توجه به چند نکته مهم

اولاً در مورد هبه‌نامه‌های رسمی امکان انکار و تردید وجود ندارد؛ بنابراین هیچ‌یک از خواهان و خوانده نمی‌تواند مدعی شود که در صحت و اصالت سند مزبور مردد است.

ثانیاً می‌توان از هبه‌هایی که به صورت رسمی به ثبت رسیده‌اند، رجوع کرد؛ بنابراین ثبت رسمی هبه دلیل بر این نمی‌شود که نتوان از آن رجوع کرد.

ثالثاً زمانی که هبه به صورت رسمی به ثبت رسیده است (هبه‌نامه عادی یا هبه شفاهی) در این حالت واهب مکلف است تا در دادگاه نخست انعقاد عقد هبه را به اثبات برساند، آنگاه اعلام رجوع از هبه کند؛ اما در هبه ای که مستند به سند رسمی است اثبات هبه لازم نیست.

رابعاً زمانی که زن می‌گوید: من مهر خود را به تو بخشیدم، در این حالت همانند سایر اشکال هبه، تکلیف شوهر در پرداخت مهریه به طور کلی از بین نمی‌رود و زن می‌تواند تحت شرایطی از هبه مزبور رجوع و مهر خود را مطالبه کند

منبع: /میزان

طبقات ارث

○ قانون مدنی در ماده ۸۶۲ طبقات ارث را بدینگونه بیان کرده:

◆ طبقه اول: پدر و مادر، اولاد و اولاد اولاد (نوه)

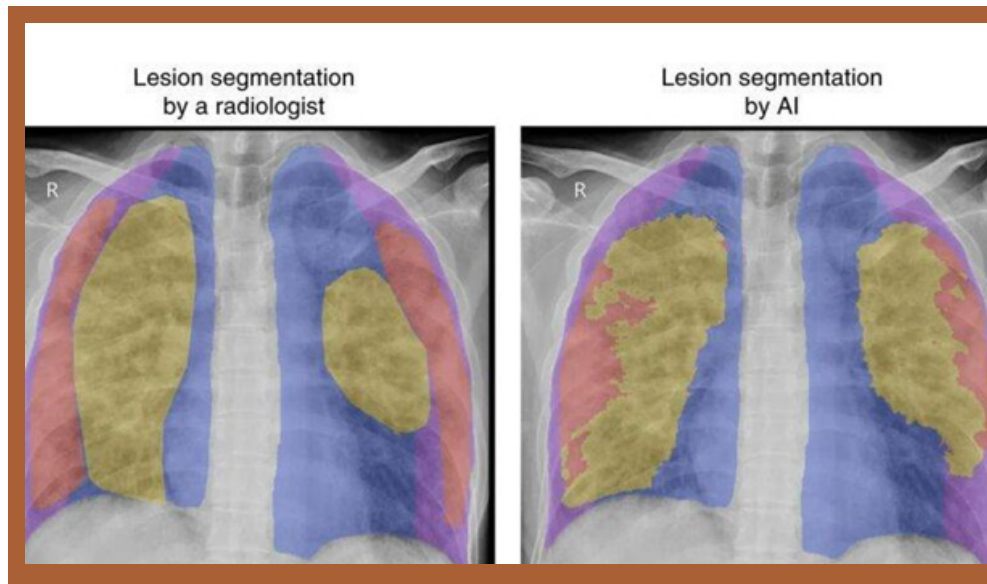
◆ طبقه دوم: اجداد (پدر و مادر بزرگ) و برادر و خواهر و اولاد آنها

◆ طبقه سوم: عمت (عمه) و عم (عمو) و اخوان (دایی) و خالات (خاله) و اولاد آنها

شایان ذکر است وراثت طبقه بعد وقتی ارث می‌برند که از وارثین طبقه قبل کسی نباشد. (قانون مدنی ماده ۸۶۳)

منبع: کانال حقوق

«توسعه الگوی مبتنی بر هوش مصنوعی برای تشخیص بالینی توسط دانشمندان چینی»

یک گروه تحقیقاتی تحت رهبری دانشگاه علوم و فناوری ماکائو یک الگوی مبتنی بر هوش مصنوعی به نام آیرین (IRENE) را توسعه داده است که می‌تواند با پردازش داده‌های چندوجهی، در تشخیص‌های بالینی بیماری‌ها کمک‌کننده باشد. گروه تحقیقاتی، از آیرین برای شناسایی بیماری ریوی و پیش‌بینی پیامدهای بالینی نامطلوب آن در بیماران مبتلا به کووید-۱۹ استفاده و نتایج مطلوبی کسب کرده‌اند. این الگو، برای یادگیری تصاویر پزشکی، ثبت شکایات بیماران و ارائه اطلاعات بالینی ساختاریافته طراحی شده است.

این الگو با توسعه یادگیری عمیق، قادر است تا بیماری‌ها را از روی تصاویر پزشکی در سطح متخصصان انسانی تشخیص دهند، اما در حال حاضر، تفسیر تصاویر پزشکی و زمینه بالینی مرتبط با آن‌ها همچنان یک چالش است.

رویترز: سریلانکا به جای ۲۵۰ میلیون دلار بدهی نفتی، به ایران چای می‌فرستد

خبرگزاری رویترز به نقل از رییس هیات مدیره چای سریلانکا نوشت این کشور به زودی ارسال چای به ایران به میزان ماهی دو میلیون دلار را برای تسویه بدهی نفتی خود آغاز می‌کند. دو کشور در سال ۲۰۲۱ میلادی توافق کردند ۲۵۰ میلیون دلار بدهی نفتی سریلانکا با چای پرداخت شود.

خبرگزاری رویترز خبر داد که سریلانکا قرار است ماه آینده مبادله چای به ایران را به جای ۲۵۰ میلیون دلار بدهی نفت آغاز کند.

دو سال پیش نیز دو کشور برای تهاجر چای در برابر بدهی نفتی توافق کرده بودند اما این توافق به دلیل بحران مالی در سریلانکا اجرا نشد. خبرگزاری رویترز روز جمعه نوشت این اقدام سریلانکا در حالی است که این کشور بحران زده تلاش می‌کند از ذخایر ارزی خود محافظت کند.

منبع: کانال جامعه مدنی

جهاد کشاورزی از ابر بدهکاران دولتی آذربایجان غربی به بخش خصوصی

به گزارش خط مردم، پژمان اسدی در جمع خبرنگاران با اشاره به انتشار اخباری مبنی بر ورشکستگی پتروشیمی ارومیه، اظهار داشت: پتروشیمی ارومیه نزدیک ۶۰۰ میلیارد تومان از جهاد کشاورزی آذربایجان غربی طلب دارد.

وی با بیان اینکه این طلب بابت فروش کود به جهاد کشاورزی است، تصریح کرد: این میزان بدهی جهاد کشاورزی علاوه بر اینکه تراز مالی پتروشیمی ارومیه را برهم زده است، بلکه سبب شده تا تعادل را نیز از دست بدهیم که این امر نیز برای ما تبعاتی داشت که از آن جمله می‌توان به کمبود نقدینگی و استفاده از تسهیلات سیستم بانکی اشاره کرد.

مدیرعامل شرکت پتروشیمی ارومیه با بیان اینکه با روند فعلی نهایتاً تا سه ماه توان تولید داریم، گفت: فروش پتروشیمی به بخش دولتی تا ۹۰ درصد کل تولیدات را شامل می‌شود و با روند فعلی حتی اگر نیاز باشد دولت با فروش املاک مازاد خود نسبت به پرداخت معوقات اقدام کند.

اسدی با بیان اینکه براساس قراردادهای فی مابین جهاد کشاورزی و پتروشیمی ارومیه، موظف به تامین محصول قید شده در این قرارداد هستیم، افزود: ضرورت دارد جهاد کشاورزی نسبت به پرداخت بدهی خود اقدام کند.

وی با بیان اینکه ضرورت دارد هر دو طرف قرارداد، اصول و عرف حاکم بر خرید و فروش را رعایت کنند، ادامه داد: دولت‌ها باید صرف نظر از وظایفی که دارند، به تعهدات خود در قبال بخش خصوصی نیز عمل کنند.

مدیرعامل شرکت پتروشیمی ارومیه اعلام کرد: طی دیدار با استاندار آذربایجان غربی و تبیین و تشریح شرایط فعلی، و با پیگیری وی، امیدواریم در آینده نزدیک شاهد آغاز پرداخت طلب پتروشیمی ارومیه توسط جهاد کشاورزی استان باشیم.

اسدی یادآور شد: با تمام این وجود، پتروشیمی ارومیه در سودده ترین حالت ممکن قرار داشته و این شرکت در سال ۱۴۰۰ نیز جایزه بیشترین رشد ارتقا در رتبه بندی را دریافت کرده است.

وی با بیان اینکه بهترین تراز مالی را در ۴ سال اخیر داریم، اظهار داشت: حال و روز شرکت عالی بوده و در زمینه زیرساخت‌ها نیز تعمیرات اساسی داشتیم.

مدیرعامل شرکت پتروشیمی ارومیه تصریح کرد: این شرکت ۵ واحد در مدار بهره برداری دارد که به عنوان بزرگترین تولید کننده اوره جهان نیز شناخته شده است.

اسدی با اشاره به ترکیب سرمایه گذاران پتروشیمی ارومیه، افزود: ۶۷ درصد این شرکت شامل سهام عدالت، ۲۶٫۷ درصد در بورس و ۶۵ درصد نیز در کنترل مستقیم یا غیرمستقیم و زیر نظر هلدینگ خلیج فارس است.

وی با بیان اینکه پتروشیمی ارومیه یک میلیون و ۳۰۰ هزار سهامدار حقیقی و حدود ۵۰۰ سهامدار حقوقی دارد، اذعان داشت: در سودده ترین شرایط و حیات کاری قرار داریم.

اسدی با تکذیب اخباری مبنی بر ورشکستگی پتروشیمی ارومیه، گفت: گواه حال خوب این شرکت، برنامه ریزی برای جذب بیش از ۱۰۰ نفر نیروی انسانی در سال ۱۴۰۲ می‌باشد.

منبع: خط مردم

فصلنامه الکترونیکی پناه مردم

مدیر مسئول، سردبیر و صاحب امتیاز:

مهندس مهدی کیان

شماره مجوز: ۸۳۵۸۳

وبسایت نشریه پناه مردم:

www.panahemardom.ir

وبسایت پایگاه خبری پناه مردم نیوز:

www.panahemardomnews.ir

طراح: فرشته زند

نشانی دفتر نشریه: تهران، تهرانپارس،

وفادار شرقی، بین ۱۳۳ و ۱۳۵ شرقی،

کوچه ۲۲۲ شرقی، پلاک ۳۱۱

۰۲۱-۷۷۱۲۸۳۶۳ - ۰۹۱۹۳۵۴۶۲۴۸

فکس: ۰۲۱-۷۷۱۲۸۳۶۳

مادر شبکه‌های اجتماعی با ID زیر دنبال کنید:

@panahemardom

صمیمانه منتظر دریافت نظرات، پیشنهادات و انتقادات سازنده شما عزیزان هستیم.

خرید نسخه دیجیتال از وبسایت
www.jaar.com

هم بست تازند هم ولایت باند
کاخچرک بانی که می کشند لزلاند
چندین نفر بینم خیابان مست گردید
چندین کتو خوردند و در یک گوشه لقاند

اینهمه هار مهربان، جذب، خوش صحت
یک روز نی یک روز می فمی که شیانند
ما زندگی کردیم، رهیدیم، خندیم
پرونده هار جرم ما سرشار لسانند

خوشید مثل سنگ پستی رفت پاورچینم
و کارگرها مظر مزد لسانند
در پیش پارس عشق، لاس مغرور! حق با کیست
آنها که لقاند، آنها که نیفتانند؟

چندین نفر در کافه، ساکت رشک می ریزند
چندین نفر در رادیو مشغول فریادند
کور مرل بکشار و بکر دوستت دارند
ایشم لاسخول، بانی که از ما قبل میلانند

اثری از: رامین مظهر